

בית משפט השלום באשדוד

30 נובמבר 2020

ת"פ 45739-08-18 ישראל נ' ניב נינבורג

ת"פ 45673-08-18 ישראל נ' מתן בונדר

מספר פל"א 111615/2018 מספר פל"א 120247/2018 מספר פל"א 143160/2018 מספר
 פל"א 149310/2018 מספר פל"א 150518/2018 מספר פל"א 177164/2018 מספר פל"א
 207975/2018 מספר פל"א 314586/2018 מספר פל"א 337326/2018 מספר פל"א
 356652/2018

לפני כבוד השופטת ליאת שמיר הירש

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. מתן בונדר ת"ז XXXXXXXXXX
 2. ניב נינבורג ת"ז XXXXXXXXXX

הנאשמים

נוכחים:
 ניתן בהעדר הצדדים

כתבי עת:

ד.ביין, "האינטרס החברתי המוגן באמצעות עבירת מרמה", הפרקליט, כרך כו (תש"ל-תשל"א) 85

חקיקה שאוזכרה:

חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' 740, 740 (א), ט40, 415, 418, 420, 441, 498, 499 (א)1

חוק מטבע השקל החדש, תשמ"ה-1985: סע' 1

חוק בנק ישראל, תש"ע-2010: סע' 1, 44

פקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969: סע' 82, 86

מיני-רציו:

* בית משפט השלום גזר עונשי עבודות שירות על שני צעירים שהורשעו בגניבת מטבעות קריפטוגרפים, באמצעות עוקץ ברשת. במרכז הדיון עומדת שאלת מדיניות הענישה בגין עבירות של עוקץ בעסקאות ביטקוין ברשת.

* עונשין – ענישה – מדיניות ענישה: עבירות מרמה

* עונשין – ענישה – הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה

בית המשפט נדרש לגזור את דינם של הנאשמים שהורשעו במסגרת הסדר הטיעון, בעבירות זיוף, התחזות ומרמה, אשר עניינם בקבלה במרמה של מטבעות קריפטוגרפים. במסגרת הסדר הטיעון, הורשעו הנאשמים בעבירות הנ"ל, וסוכם כי ישלמו 86 אלף שקלים כל אחד כפיצוי, ובכך יחזירו את כספי ההונאה לנפגעים. יתר רכיבי העונש נותרו במחלוקת.

בית המשפט פסק כלהלן:

בנסיבותיו של מקרה זה, יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכלל האירועים, בהתבסס על הקשר הענייני ההדוק שבין המעשים, המהווים חלק מאותה מסכת עבריינית ובהתאם למבחני הפסיקה.

נוכח ביצוע העבירות בצוותא, באופן שיטתי, תוך התחזות, זיוף מסמכים ובהתייחס להיקף המרמה העומד על 174,000 ₪, מידת הפגיעה בערכים המוגנים אינה יכולה להימצא ברף הנמוך. יחד עם זאת, בהתאם לייחודיות שבמקרה הנדון, לא ניתן להתעלם ממהותו של הסחר במטבעות קריפטוגרפים, לעובדה כי הוא אינו מוגן ברגולציה, מצוי במרחב האינטרנטי ופועל על פי כללי סחר דינמיים הנלמדים ומשתנים מעת לעת. יש במעשי הנאשמים כדי פגיעה בערכים המוגנים ברף הבינוני.

לא נמצאה פסיקה הדומה בהתייחסותה לסוג עבירת המרמה המתוארת בכתב האישום, לפיכך, ביקשה המאשימה לאמץ את מתחמי הענישה שנקבעו בעניין עבירות מרמה בכרטיסי חיוב, שנסיבותיהן דומות ביותר למקרה שבענייננו. עיון בפסיקה הרלוונטית מעיד כי העונשים נעים במנעד רחב, בהתאם להיקף המרמה, לשיטה ולתחכום, לסכומי המרמה, למשך הזמן בו בוצעו העבירות וביחס לנסיבותיהם האישיות של נאשמים והעדר עבר פלילי.

מתחמי הענישה אומנם שונים ובעלי מנעד רחב, אך אלו הקרובים בנסיבותיהם לעניינינו של תיק זה, כוללים מתחמים הנעים מתקופת מאסר בת מספר חודשים ועד תקופת מאסר בת שנים.

גזר דין

רקע

1. בפרשייה שבפני קשרו הנאשמים קשר לביצוע העבירות המפורטות בכתב האישום, באופן שיטתי ומתוכנן. המאשימה הגישה כנגד כל אחד מהנאשמים כתב אישום נפרד.
2. ביום 23.9.19 הוצג הסדר הרלוונטי לשני הנאשמים, במסגרתו הודו הנאשמים בעובדות כתב אישום מתוקן. במסגרת ההסדר סוכם כי הצדדים יטענו לעונש באופן חופשי ויתקבל בעניינם תסקיר שירות מבחן. כמו כן, סוכם כי כל אחד מהנאשמים ישלם פיצוי בסך 86,000 ₪.
3. לצורך ייעול ההליך, ובהתאם לאמור בפרוטוקול מיום 18.6.20, אוחדו הדיונים בשני התיקים.
4. כעולה מכתבי האישום המתוקנים הורשעו הנאשמים בעבירות כדלקמן:

הנאשם 1:

- בעבירה של **קשירת קשר לעשות פשע**, עבירה לפי **סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 12 עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי **סעיף 415** סיפא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 12 עבירות התחזות כאדם אחר במטרה להונות**, עבירה לפי **סעיף 441** רישא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 13 עבירות זיוף בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי **418** סיפא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- בעבירה של **שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי **סעיף 420 לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.

הנאשם 2 :

- בעבירה של **קשירת קשר לביצוע פשע**, עבירה לפי **סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 7 עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי **סעיף 415** סיפא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 7 עבירות התחזות לאדם אחר במטרה להונות**, עבירה לפי **סעיף 441** רישא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 7 עבירות זיוף בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי **סעיף 418** סיפא **לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.
- 2 עבירות מתן אמצעים לביצוע פשע**, עבירה לפי **סעיף 498 לחוק העונשין**, תשל"ז – 1977.

בפתח הדברים -

5. כתבי האישום שבפני עוסקים בקבלה במרמה של מטבעות קריפטוגרפים, בטרם נצלול למעמקי הדיון העוסק בשאלת הענישה, אתיחס בקצרה לנושא המטבעות הקריפטוגרפים, לשם הבנה ברורה יותר של מהות המעשים.

אומר כבר כעת כי התיאור שיובא להלן הינו תמציתי ומטרתו לסייע בהבהרת הדיון.

יצוין כי השימוש במונח "מטבע" הינו לשם הנוחות בלבד ואין בו כדי לקבוע כי מטבעות דיגיטליים עונים להגדרה המשפטית של "מטבע" כפי שהיא נקבעה בחוק הישראלי.

היסטורית המטבע-

6. מבחינה היסטורית, בשנת 2008 נכתב מאמר (על ידי אדם המכונה "סאטושי נקאמוטו") המציע פתרון דיגיטלי להנפקת מטבעות "ביטקוין" המכונים גם "מטבעות מוצפנים" – קריפטוגרפים". למעשה, מטבע "הביטקוין" הנו רצף נתונים, שכל חוליה בו מייצגת פעולה שנעשתה, החתומה בחותמת דיגיטלית. כל פעולה/ עסקה תופיע בחוליה נפרדת ושרשרת העסקאות כולן, מייצגות את כלל הפעולות שבוצעו במטבע מרגע היווצרו. הבעלות במטבע נקבעת בעל פי המחזיק במפתח ההצפנה של המידע המייצג את העברה האחרונה, ובכך, מתאפשר ביצוע עסקאות אופן אנונימי.

ערכו של מטבע "הביטקוין", מושפע מהעובדה כי כבר בעת יצירתו הוגדרה כמות המטבעות שניתן יהיה לייצר ממנו (הכמות הוגבלה ל- 21,000,000 ביטקוין), באופן שערכו של המטבע יישמר. ערך הסחר בו נקבע בהתאם לערך שניתן לו על ידי המשתמשים בו.

בהתבסס על הטכנולוגיה כאמור נוצרו סוגים רבים אחרים של מטבעות דיגיטליים (בניהם גם מטבע האית'ריום) וכל אלו מכונים "מטבעות קריפטוגרפים".

(ראה הכתוב בעניין זה בספר "דיני האינטרנט במשפט המסחרי", תשע"ה 2015).

בת"א (מחוזי תל אביב) ישראלמינרס בע"מ נ' בנק אגוד הרצליה, [פורסם בבנו] **כתב בית המשפט בהרחבה אודות נושא זה, ובין היתר, כתב הדברים הבאים:**

"... יש המגדירים זאת ככסף שאין לו ביטוי פיזי אלא ביטוי ממוחשב, המונפק ונשלט על ידי מפתחיו ולא על ידי מדינה ריבונית ואשר נעשה בו שימוש בקרב המשתמשים של קהילה וירטואלית ספציפית (וזאת כפי שהוגדר בנייר עבודה אשר פרסם הבנק האירופי המרכזי (ECB) באוקטובר 2012). יש המגדירים זאת כ"כסף בלא ביטוי פיזי" (ראו - נספח 5 לתוספת החמישית לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי אשראי למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ח-2018 – הכוללת הוראות החלות על נותני שירותים פיננסיים שפעלו לפני יום ז' בסיוון התשע"ז (1 ביוני 2017) לעניין סעיף 20(ג))."

אופן השימוש והסיכונים במטבעות קריפטוגרפים -

7. השימוש "בביטקוין" נעשה באמצעות תוכנה ייעודית הנקראת "ארנק" הכוללת את כתובות כל המטבעות שבעלות המשתמש ואת מפתחות ההצפנה המאפשרים העברה של המטבעות. מעבר להיותם של מטבעות אלו מחוץ למודלים הכלכליים המוכרים ולתנודתיות הגדולה בשווי המטבעות, קיים סיכון ממשי לניצול יתרון האנונימיות שבעסקאות הקשורות במטבעות הקריפטוגרפים, על ידי גורמים פליליים, המנצלים פלטפורמה זו לצורך העברת כספים למטרות מימון טרור ולצורך הלבנת הון (במרבית הארצות בעולם ניתנה התייחסות חקיקתית למניעת אפשרות הלבנת הון על ידי הגבלה ופיקוח של נותני שירותי המרה במטבעות קריפטוגרפים).

בספרם של יונתן דרורי, יותם וירז'נסקי-אורלנד, אוריה ירקוני ויהונתן בר שדה "דיני האינטרנט במשפט המסחרי", תשע"ה 2015, בעמ' 271-310, מתוארים אפיוני המטבע הקריפטוגרפי, העובדה כי המטבע מיוצר באופן מבוזר, שאינו נשלט על ידי גורם מרכזי ובמערכת המנהלת החשבונות הדיגיטליים מבלי להידרש לזהותם של המשתמשים.

על מנת להבין כיצד פועל הטכנולוגיה הקשורה במטבעות קריפטוגרפים (בעיקר "הביטקוין") יש תחילה להבין את המונח BLOCKCHAIN – שפירושו ביצוע אבטחת אמיתות המידע במטבע על ידי רישום מבוזר. מאגר המידע המנוהל באמצעות BLOCKCHAIN מנוהל על ידי כלל המחשבים המחוברים

לרשת. המידע מוחזק בשיטת קוד פתוח המאפשר לכל המשתמשים לצפות בו והוא מתעדכן במהירות ובאופן סימולטני אצל כולם.

יצירת ה"בלוק" הראשוני נעשית על ידי "כרייה" של המטבע, ומבלי להיכנס לפן הטכנולוגי המורכב, מדובר בשימוש בכוח מחשוב רב כדי לפצח קוד הצפנה ייחודי המקבל אישורו על ידי כלל משתמשי הרשת. "כרייה" מוצלחת תוביל לשמירת המידע הראשוני ב"בלוק". כל העברה או שינוי שיעשו ב"בלוק" יגרמו להוספת תו אחד שונה שינעל באופן מוצפן ויצטרף ל"בלוק" הקודם מבלי לעשות בו שינוי. כך נוצרת שרשרת "בלוקים" אשר מתעדת את כל הפעולות אשר נעשו במטבע.

המצב החקיקתי בעולם-

8. ברוב מדינות העולם אין הנחיות ברורות וסדורות לגבי מטבעות קריפטוגרפים. חלק מהמדינות הוציאו המטבעות אל מחוץ לחוק (כפי שנעשה בסין ובקוריאה), בחלק אחר, ישנה אפשרות לבצע תשלום במטבעות קריפטוגרפים ברשתות המסחר (כפי שנעשה ביפן). באירופה ובאוסטרליה הטילו המדינות חובות על נותני שירותים במטבעות קריפטוגרפים על מנת למנוע הלבנת הון. בארה"ב, קבע בית המשפט פסיקות שונות, במדינות שונות, אך הבסיס העקרוני בכולן הנו שעל אף שהשימוש במטבעות קריפטוגרפים אינו טעון רגולציה, המרתו למטבע מוכר על פי דין דרוש רישום ופיקוח, בעיקר לצורך מניעת הלבנת הון.

כך למשל נקבע, בפסק דין שניתן ביום 8.4.2019,

ב- UNITED STATES DISTRICT COURT SOUTHERN DISTRICT OF CALIFORNIA

בעניין: UNITED STATES OF AMERICA v. JACOB BURRELL CAMPOS

שם הטיל בית המשפט עונש מאסר בן שנתיים, על הנאשם שהורשע בעבירות הקשורות בהפעלת עסק להעברת כספים בלי רישיון. הנאשם, במקרה זה, הודה כי ניהל "בורסת ביטקוין" מבלי שנרשם או דיווח על כך לרשות האכיפה של משרד האוצר האמריקאי.

המצב המשפטי בישראל –

9. החקיקה בישראל מלמדת כי אין הוראת חוק השוללת שימוש במטבעות קריפטוגרפים. יחד עם זאת, המטבע הקריפטוגרפי אינו נכלל, מבחינה חוקית, במסגרת הגדרת "מטבע" על פי הדין הישראלי.

(ראה לעניין זה, [סעיף 1 לחוק מטבע השקל החדש](#), [התשמ"ה 1985](#) הקובע מהי הגדרת מטבע, [סעיף 1 לחוק בנק ישראל, התש"ע 2010](#), הקובע מהי הגדרת מטבע חוץ, [וסעיף 44 לחוק בנק ישראל, התש"ע 2010](#) הקובע: "שום אדם זולת הבנק לא יוציא ולא יפיץ שטרי כסף, מעות, מסמך או כל דבר אחר, אשר הנגיד קבע כי הם עשויים להיות תחליף מטבע").

בהתאם לכך, התייחסה רשות המס בישראל אל המטבע הקריפטוגרפי כנכס פיננסי (כפי העולה מהחלטת מיסוי 0209/18 "ניסוי שוק ההון - אופן רישום תקבולים המתקבלים באסימונים מבוזרים)

וכפי שנקבע בע"מ 11503-05-16 קופל נגד פקיד שומה רחובות, [פורסם בבנו] שם אימץ בית המשפט המחוזי את פרשנות פקיד השומה, כי מטבעו "ביטקוין" הוא לא מטבע אלא נכס שחייב במס.

10. לאחר שהובן הרקע הבסיסי בעניין המטבעות הקריפטוגרפים ניתן להמשיך ולדון בנסיבותיו של תיק זה.

תיאור השיטה:

11. לפי המתואר בכתב האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית לאישומים, קשרו הנאשמים קשר לקבל במרמה מטבעות קריפטוגרפים מסוג "ביטקוין ואת'ריום" (להלן: "המטבעות או המטבעות הקריפטוגרפים").

במסגרת קשירת הקשר, יצר הנאשם 2 חשבונות פיקטיביים ברשת החברתית "פייסבוק", באמצעות פרטי זהות של אדם אחר, בלי ידיעתו או רשותו (להלן: "החשבונות הפיקטיביים").

הנאשם 1 נעזר בחשבונות הפיקטיביים לצורך כניסתו אל קבוצות סחר במטבעות קריפטוגרפים ויצירת קשר עם גורמים הרלוונטיים לצורך רכישת המטבעות (להלן: "המתלוננים"). הנאשם 1 ניהל משא ומתן עם המתלוננים וסיכם עמם את פרטי עסקת רכישת המטבעות.

במסגרת פעולות העסקה ביקש הנאשם 1 מהמתלוננים לשלוח אליו צילום עצמי ("סלפיי") יחד עם צילום תעודת הזהות.

בסיום ההתקשרות, שלח הנאשם 1 אל הנאשם 2 את פרטי המתלוננים ופרטי העסקה. בהתאם לפרטים שנשלחו, זייף הנאשם 2 מסמך הנחזה להיות מסמך בנקאי המאשר את העברת התשלום עבור העסקה ובאופן המציג מצג שווא באשר להעברת הכסף אל חשבון הבנק שמסרו המתלוננים.

בהסתמך על מצג השווא, העבירו המתלוננים את המטבעות הקריפטוגרפים אל "הארנקים" הדיגיטליים שברשות הנאשמים. הנאשמים פדו הכסף ש"בארנקים" הדיגיטליים והתחלקו בו בניהם. לאחר מעשים אלו ובסיום ההתקשרות, מחק הנאשם 2 את החשבון הפיקטיבי שיצר ברשת החברתית "פייסבוק".

סך הכל, ובמסגרת תיקון כתבי האישום, הורשע הנאשם 1 בביצוע 12 עסקאות מרמה בנסיבות מחמירות על פי השיטה כאמור, כלפי 15 מתלוננים, ובעבירות הנלוות לכך.

הנאשם 2, הורשע בביצוע 7 עסקאות מרמה בנסיבות מחמירות על פי השיטה, כלפי 7 מתלוננים ובעבירות הנוספות הנלוות לכך.

היקף הנזק הכלכלי מפעולות הנאשמים עמד בכללותו על סך של 174,000 ₪, מתוכו נטען כי ביחס לפעולות בהן היה מעורב הנאשם 2, קיבלו הנאשמים סך של 71,00 ₪.

תסקיר שירות מבחן בעניין הנאשם 1 :

12. בתסקירי שירות המבחן, שהוגשו ביום ה- 19.2.19 וביום 20.2.20, פירט שירות המבחן את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם 1.

המדובר בנאשם כבן 25, רווק, עובד בחברת הייטק.

הנאשם גדל והתחנך באשדוד, הוריו התגרשו כשהיה בן 10 והקשר עם אביו נותק כשהיה בן 17. הנאשם תיאר יחסים קרובים עם אמו ועם אחותו, איתם הוא מתגורר כיום.

בתסקיר צוין כי בגיל 16 אובחן הנאשם כמי שמתמודד עם הפרעה בפעילות בלוטת התריס, סיים 13 שנות לימוד, המשיך לשנת לימודי הנדסת חשמל וסיים הלימודים ללא תעודה.

בגיל 19 התגייס לצה"ל כמכונאי בחייל האוויר, אולם, לאחר שנתיים של שירות שוחרר מהצבא על רקע רפואי. הנאשם 1 המשיך שירותו הצבאי כמתנדב ושימש כראש צוות טכני בחיל האוויר עד להשלמת שירות צבאי מלא.

לאחר שחרורו מהשירות הצבאי החל להשתתף במשחקי פוקר באינטרנט, בהם הפסיד סכומי כסף משמעותיים ונקלע לחובות גבוהים, המגיעים לסך של כ- 400,000 ₪ ומטופלים כיום במסגרת הוצל"פ.

לדבריו של הנאשם 1 בפני קצינת מבחן, חובות אלו היוו הבסיס לביצוע העבירות וקשירת הקשר עם הנאשם 2, על מנת להשיג רווח כספי מהיר וקל.

בתסקיר צוין כי גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירות, יחד עם נסיבותיו המשפחתיות הם הבסיס שהוביל להתמכרותו להימורים.

קצינת המבחן הדגישה כי מדובר בנאשם ללא עבר פלילי, ששיתף בחששותיו מפני ההליך המשפטי, הביע צער וחרטה על מעשיו, לקח אחריות מלאה על ביצוע העבירות וביטא תחושת בושה ואמפתיה כלפי המתלוננים.

ההליך הטיפולי: הנאשם 1 השתלב בהליך טיפולי בתחום ההימורים והתמכרויות, במהלכו נכח מספר פעמיים בשבוע בשעות טיפול פרטניות ומסר בדיקות שתן.

כפי העולה מהתסקיר, הנאשם שיתף פעולה באופן מלא במשך כל תקופת הטיפול, עבר תהליך חיובי והצליח להתייחס לבעיות שבהתנהגותו.

בדיקות השתן שמסר נמצאו תקינות.

עוד נכתב בתסקיר, כי הנאשם 1 השתלב בקבוצה טיפולית לעצורי בית במשך 6 חודשים, הגיע לכל המפגשים ולקח חלק פעיל בהם.

באשר להערכת הסיכון והסיכוי לשיקום: התרשם שירות המבחן כי הנאשם נעדר דפוסים עברייניים מושרשים באישיותו, הינו בעל כוחות חיוביים לתפקוד תקין ונתמך על ידי משפחתו.

צוין, כי במסגרת ההקלה בתנאים המגבילים, חזר הנאשם 1 לעבוד במפעל המתמחה בייצור מערכות אופטו - מכאניות והוא מחזיק בעבודה זו עד היום. לטענתה של קצינת המבחן, ניכר כי הנאשם 1 מגלה אחריות כלפי פרנסתו ולוקח חלק בחשבונות הבית.

במסגרת המלצותיו כותב שירות המבחן כי לעונש בדמות מאסר בפועל עלולות להיות השלכות קשות על תהליך התפתחותו האישית של הנאשם בשל חשיפתו לגורמים עברייניים.

שירות המבחן מתייחס לגילו הצעיר של הנאשם, להליך הטיפולי, להליך המשפטי שהיווה גורם משמעותי ומרתיע עבורו והמליץ על ענישה בדמות צו לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות, יחד עם צו מבחן למשך שנה.
לחילופין, ממליץ על עונש מאסר על דרך עבודות שירות.

תסקירי שירות מבחן בעניין הנאשם 2:

13. בתסקיר מיום 19.2.20 פורטו נסיבותיו האישיות של הנאשם 2.

מדובר בנאשם כבן 25, רווק, המתגורר יחד עם אביו ומועסק על ידו כמנהל משתלה.
הנאשם 2 השלים 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות מלאה, השתלב במסגרת עבודה צבאית בלימודי הנדסת מכונות, אך לא סיים את חובותיו הלימודיים.

בתסקיר מתוארות נסיבותיו המשפחתיות המורכבות שח הנאשם 2, על רקע מחלת הנפש ממנה סבלה אמו, בהיותו בן 4. הוריו של הנאשם 2 התגרשו והנאשם, יחד עם אחיו הצעיר, נותרו להתגורר עם אביהם, אשר התקשה לספק את צרכיהם הרגשיים. בנסיבות אלו נאלץ הנאשם 2 לקחת על עצמו תפקידים שלא תאמו את שלבי התפתחותו.

התסקיר תיאר כיום יחסים קרובים מאוד בין הנאשם 2 לאביו, אשר מהווה עבורו מקור תמיכה משמעותי.

עוד צוין, כי בעת האחרונה נדרש הנאשם יחד עם אחיו הצעיר, לטפל באמו אשר חלתה במחלת הסרטן והפכה לחולה מורכבת.

לדברי הנאשם 2 בתקופה הרלוונטית חווה תחושת כישלון וחוסר בערך עצמי, בשלם הסכים להיענות להצעת הנאשם 1 לבצע העבירות.

שירות המבחן התרשם כי מדובר בנאשם נורמטיבי, ללא עבר פלילי, אינטליגנטי, בעל יכולת ורבאלית גבוהה המצליח כיום להבין את הפסול שבמעשיו, הביע חרטה, נטל אחריות מלאה וגילה אמפתיה כלפי הקורבנות.

ההליך הטיפולי: הנאשם 2 עבר הליך טיפולי מוצלח בקבוצת עצורי בית, שיתף פעולה והצליח להתחבר לבעייתיות שבהתנהלותו. בדיקות השתן שנערכו לו נמצאו תקינות.

שירות המבחן ציין כי מעצרו של הנאשם 2 היווה חוויה מטלטלת עבורו, שהובילה למחשבות טורדניות, עליה במשקל וחוסר שינה ושהצריכה טיפול תרופתי ושימוש בכדורי שינה.

צוין כי הנאשם 2 פנה מיוזמתו, לקבל טיפול רגשי פרטי, בו הוא ממשיך גם היום, ובזכותו הפסיק הטיפול התרופתי.

משיחות שערכה קצינת המבחן עם הגורם המטפל, עלה כי המניע לביצוע העבירות היה נעוץ במצב משברי קשה בו היה שרוי הנאשם 2, מבלי שעמדו לרשותו גורמי תמיכה משמעותיים ובשל שרשרת אירועים מעוררי דחק שאירעו בחייו, אותה העת, בזה אחר זה.

קצינת המבחן אימצה את מסקנות הגורם המטפל באשר להערכת סיכויי השיקום והסכימה כי מדובר בנאשם צעיר, נבון ורגיש בעל יכולות גבוהות ותמיכה המאפשרים לו להמשיך ההליך השיקומי בו החל.

ציינה כי היא מתרשמת שמדובר בנאשם המקיים, דרך כלל, אורח חיים יציב, אינו מבטא דפוסי חשיבה או התנהגות עברייניים ויש מקום לאשר הצלחת הטיפול הפרטני, שהוביל לשינוי בדפוסי חשיבתו.

קצינת המבחן התרשמה מהפעולות בהן נקט הנאשם 2 לצורך החזרת הכספים וציינה כי בשילובם של ההליך הטיפולי יחד עם ההרתעה שנוצרה מההליך המשפטי, יש כדי להפחית משמעותית הסיכון להישנות התנהגות דומה.

המלצת שירות המבחן כללה הטלת צו של"צ בהיקף של 400 שעות, תוך שצוין מפורשות, כי במקרה הנאשם 2 יש להימנע מהטלת עונש מאסר הגם שירוצה בעבודות שירות.

הראיות לעונש

מטעם המאשימה:

14. במסגרת הטיעונים לעונש הגיש ב"כ המאשימה עותק מהודעת רשויות המדינה בעניין שימוש לרעה במטבעות וירטואליים (סומן ת/1).

15. ב"כ המאשימה הגיש אסופת פסיקה רלוונטית (סומנה ת/2).

מטעם הנאשם 1:

16. נשמעה עדותה של הגברת גלי נסקידשוילי, אמו של הנאשם 1 – אשר תיארה את נסיבות חייה וחיי בנה בצל גירושיה והיותה אם חד הורית לשני ילדים. סיפרה כי אביו של הנאשם נקט באלימות כלפיה וכי הוא אינו בקשר עם הנאשם 1 מאז היתו בן 14. סיפרה כי הנאשם 1 הצטיין במסגרות בהן השתתף, כולל, במסגרת הצבאית אליה התנדב.

עוד, ציינה כי לאחר מעצר בנה הבינה את המצוקה בה היה שרוי, והדגישה כי כיום הודות להליך הטיפולי שעבר, התחזק הקשר בניהם ובין יתר בני המשפחה. העדה תיארה את הקושי שעבר הנאשם 1 בהליך הטיפולי והשפעת ההליך הפלילי על כלל בני המשפחה. ביקשה להתחשב בנאשם 1 ולתת לו הזדמנות להמשיך בחייו.

17. מטעם הנאשם 1 הוגשה אסופת מסמכים שיש בהם כדי להעיד על הישגיו הטובים בשירותו הצבאי (סומן נ/2 א'-י').

18. ב"כ הנאשם 1 הגיש אסופת פסיקה רלוונטית (סומן נ/3).

מטעם הנאשם 2:

19. נשמעה עדותו של מר אדם קליין, פסיכותרפיסט -

לדבריו, עוסק בפסיכותרפיה משך 7 שנים. עובד בעמותת "מלכישוע" ומטפל באופן פרטני במבוגרים, נוער וילדים. על רקע ניסיונו התעסקותי ב"מלכישוע" צבר ניסיון טיפולי באנשים בעלי רקע התמכרותי ורקע פלילי במגוון עבירות. עבד במשך השנים, וגם כיום, בשיתוף עם שירות המבחן, לו הוא מסייע בהכנת חוו"ד ותסקירים אודות מטופליו.

סיפר כי הנאשם 2 פנה לטיפול מיוזמתו, בשנת 2018, התמיד בהגעה אל מפגשי הטיפול ושילם באופן סדיר.

ציין, כי הנאשם 2 שיתף בתכנים משמעותיים הקשורים בקשייו הנפשיים והמשפחתיים, חלקם הגדול סובב סביב ביצוע העבירות וההשלכות הנובעות מכך.

לטענתו, על הבסיס הרגשי הרעוע הקשור בחוויות משפחתיות לא פשוטות ובקושי הורי לספק מענים רגשיים מותאמים, נערמו אירועים מעוררי דחק אותם חווה הנאשם 2, בסמוך לביצוע העבירות (שרשרת כישלונות מקצועיים, פרידה מבת הזוג, קשיים כלכליים של אביו והתפרצות מחלת הסרטן אצל אימו) והצטברו שאופן ששימש קרקע לביצוע העבירות.

העד הסביר, כי בשלבי ילדותו ובעקבות מחלת אימו, נאלץ הנאשם 2, על אף גילו הצעיר, לדאוג להוריו הן במובן הרגשי והן במובן הפיסי הקשור בטיפול הבית, סיטואציה שיצרה תחושה שהוא נותר לבדו גם במצבי מצוקה.

הסביר כי בזמן אמת לא יכול היה הנאשם 2 להתבונן בסיטואציה הבעייתית ורק בדיעבד הצליח לעשות כן.

מבחינת הליך שיקום, העיד כי הנאשם 2 עבר עיבוד בנושא ביצוע העבירה והשלכותיה, הביע חרטה כנה ואמתית וניכר כי נבהל מהעובדה שהיה מסוגל לבצע העבירות ומהמשמעות שתהיה לכך על המשך חיו. לטענתו, מדובר בנאשם צעיר, נבון מאוד, בעל אינטליגנציה רגשית גבוהה, אשר לזכותו גורמי חוסן.

מבחינת הישגות העבירות סבר כי הסיכון בהישגות המעשים נמוכה מאוד, בין היתר, בשל אפקט ההרתעה, גורמי החוסן, העובדה שמדובר בנאשם ללא עבר פלילי, ללא רקע התמכרותי או שימוש בסמים ובהיותו בעל גורמי תמיכה משפחתיים וחברתיים.

בחקירתו הנגדית הסביר שהמניע לפניית הנאשם 2 לקבל טיפול, נבע העובדה שנבהל מיכולתו לבצע העבירות ולא בשל החשש מהעונש שיוטל עליו.

לשאלת המאשימה ענה, כי ביצוע העבירות על פני תקופה בת מספר חודשים נובעת ממשך הזמן בו היה שרוי במצב נפשי משברי.

20. ב"כ הנאשם 2 הגישה מקבץ טיעונים בכתב ופסיקה רלוונטית (שנכרכו בחוברת וסומנו נ/1)

טיעוני הצדדים:

טענות המאשימה:

21. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד יובל שלום, כתב האישום הוא תולדה של חקירה מאומצת לגילוי עבירות מרמה וזיוף, שנעשו באמצעות מחשב, בתחום העוסק בסחר במטבעות קריפטוגרפים והנו הראשון מסוגו.

לטענתו, במסגרת הסדר, הורשעו הנאשמים בקשירת קשר לביצוע פשע, הנאשם 1 הורשע, בין היתר, ב- 12 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וב- 13 עבירות זיוף, בעוד הנאשם 2 הורשע, בין היתר, ב- 7 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וב- 7 עבירות זיוף.

ב"כ המאשימה הפנה למפורט בכתב האישום המתוקן באשר לחלוקת התפקידים שבין שני הנאשמים, לפיה הנאשם 2 היה אחראי על הפן הטכנולוגי בביצוע העבירות ואילו הנאשם 1 היה אמון על הקשר עם המתלוננים.

עוד טען, כי נסיבות ביצוע העבירה מלמדות על חומרה יתרה, בשל העובדה שהעבירות בוצעו באופן שיטתי, מתכנן ומתוחכם, במהלכן קיבלו הנאשמים במרמה מטבעות קריפטוגרפים, לאחר שרכשו את אמונם של המתלוננים ועל ידי הצגת מסמכים מזויפים.

ב"כ המאשימה הפנה למשך התקופה בה בוצעו העבירות (כ-5 חודשים), לפגיעה ב-17 מתלוננים ולסכום המרמה שהגיע לסך של 174,000 ₪. בעניין זה, ציין כי במסגרת ההסדר נמחקו חלק מהאישומים שיוחסו לנאשם 2, כך שסכום המרמה המיוחס לו עומד על סך 71,000 ₪.

יחד עם זאת, הדגיש, כי הנאשם 2 סיפק לנאשם 1 אמצעים ותוכנות שאפשרו ביצוע העבירות גם ללא מעורבותו.

ב"כ המאשימה הפנה בטיעונו לפגיעה המשמעותית בערכים המוגנים בהם: פגיעה בחופש הרצון והבחירה של קורבנות העבירה, גניבת זהות האדם ופגיעה בשמירה על מסחר תקין בשוק המטבעות הווירטואלי.

ב"כ המאשימה ביקש ללמוד על מתחמי הענישה ממדיניות הענישה הנוהגת בפסיקה העוסקות בעבירות הונאה בכרטיסי חיוב וציין כי במקרה זה מוצדקת החמרה בשל העובדה שמדובר בתחום מסחר שאינו מפוקח על ידי גורם כלשהו ואין בו מי שיפצה את הקורבנות בגין הנזק הכלכלי שנגרם.

עוד ציין, כי כאשר מדובר בעבירות המתבצעות הרחק מהעין, ויש קושי באכיפתן וגילויין יש להביא הדבר לידי ביטוי בשיקולי הענישה.

ב"כ המאשימה ביקש ללמוד על מתחמי הענישה, מפסיקה הנוגעת בעבירות מרמה תוך שימוש בכרטיסי חיוב, לפיה נע מתחם העונש ההולם בין 30 חודשי מאסר עד 60 חודשים בעניין הנאשם 1, ובין 20 חודשי מאסר עד 40 חודשים בעניין הנאשם 2.

בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, בהיות הנאשמים נורמטיביים, הסכים כי ראוי שהעונש שיוטל על הנאשמים יהא מצוי בתחתית המתחם.

לעניין סטייה מהמתחם, ביקש שלא להתחשב באינטרס השיקום של הנאשמים ולהעדיף האינטרס הציבורי, בשל המניע לביצוע העבירות הנעוץ בבצע כסף המצדיק ענישה מרתיעה.

מכל אלו, ביקשה המדינה להשית על הנאשם 1, 30 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם 2, 20 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי וקנס.

כמו כן, עתרה המאשימה לפיצוי שהוסכם במסגרת ההסדר בסך 86,000 ₪.

טענות ב"כ הנאשם 1:

22. מנגד, טען ב"כ הנאשם 1, עו"ד מאיר לחן, כי מדובר בנאשם צעיר, בן 23 בעת ביצוע העבירות, שנסיבות חייו מורכבות.

טען, כי המניע למעשיו של הנאשם 1 היה נעוץ בהתמכרותו להימורים ונבע מהצורך בכיסוי החובות הגבוהים בהם שקע.

עוד טען, שמדובר בנאשם נורמטיבי, ללא עבר פלילי, שבעצם מעצרו היה כדי להרתיעו באופן ממש. הדגיש כי הנאשם הודה מיד, הביע חרטה, שיתף פעולה עם חוקריו ויש בכך יש כדי להעיד על אופיו.

ביקש שלא לקבל את קביעת המדינה שמדובר בעבירות שבוצעו בשיטה מתוחכמת, והפנה לפעולות הפשוטות בהן נקטו הנאשמים למימוש העבירות (כגון: יצירת חשבון פיקטיבי ברשת החברתית "פייסבוק" וזיוף מסמך באמצעות סורק) הנעדרות תחכום או קושי ביצוע.

עוד טען, כי ניתן ללמוד על חוסר התחכום מהקלות בה ניתן היה לגלות המרמה, אילו רק היו המתלוננים בודקים כי התמורה עבור המטבעות אכן הופקדה בחשבון הבנק, טרם העבירו המטבעות הקריפטוגרפים אל "ארנק" הנאשמים.

טען כי יש להביא בחשבון העובדה שמדובר בתחום מסחר פרוץ בו המתלוננים לקחו סיכון ידוע והפנה לראיה שהוגשה מטען המדינה בעניין זה - ת/1.

בניגוד לטענת המדינה, ביקש לקבוע כי לא היה קושי בחשיפת העבירות, בהתחשב בתיעוד שקיים לעסקאות ב"ארנקים" הדיגיטליים אליהם עבר הכסף.

ביקש להתחשב בעובדה שמדובר בעבירות רכוש, בעניין הושב הכסף במלואו ולהתחשב בתיקון שנעשה בכתב האישום, לפיו יוחסו לנאשם 1, ביצוע העבירות כלפי 14 מתלוננים (ולא 17 כפי שטענה המאשימה).

עוד, ביקש להתחשב בתקופת מעצר הבית המלא (בן ה- 7 חודשים) ובתקופה הארוכה בה שהה הנאשם 1 בתנאים מגבילים.

במכלול נימוקיו, ביקש שיקבע מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר והפנה לפסיקה התומכת בטענותיו.

לעניין סטייה מהמתחם הענישה, הפנה להליך הטיפולי המוצלח שעבר הנאשם 1, משך שנה וחצי, בנושא התמכרותו, המצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם.

ביקש לאמץ את המלצות שירות המבחן ביחס להתרשמותו כי שליחתו של הנאשם 1 לכלא תפגע בשיקומו.

טענות ב"כ הנאשם 2:

23. ב"כ הנאשם 2, עו"ד שני פרג'ון, הגישה את טיעוניה בכתב יחד עם אסופת פסיקה הכרוכה בחוברת (נ/1).

בקליפת אגוז טענה כי על בית המשפט לאמץ מתחמי ענישה נמוכים מאלו שהציגה המאשימה, בהתבסס על פסיקה ענפה אותה הציגה, הכוללת מגוון מקרים, חלקה בנסיבות חמורת יותר, בעבירות מרמה בכרטיסי חיוב. עוד ביקשה לשכנע כי בענייניו של הנאשם 2 ראוי לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום.

בפתח דבריה ציינה כי יש לראות בעבירות כתב האישום כ"מעשה אחד" בהתאם למבחני הפסיקה ואף הדגישה כי חלק מהמעשים מהווים עבירות חופפות (כך למשל הפנתה לעובדה שנעשה שימוש באותו חשבון "פייסבוק" על מנת לבצע מספר עברות מרמה כלפי כמה מהמתלוננים).

ב"כ הנאשם 2 ביקשה לקבוע את עונשו של הנאשם 2 בהתאם לחלקו היחסי בביצוע העבירות תוך אבחנה ברורה בכל הקשור להיקף עבירות המרמה ולסכומי הכסף שגרף כל אחד מהנאשמים לכיסו. בהקשר זה, הפנתה לעובדות כתב האישום המתוקן המעיד, לטענתה, כי הנאשם 2 גרף לכיסו סך של כ- 35,000 ש"ח בלבד.

ביקשה לזקוף לזכות הנאשם 2 העובדה שהסכים, במסגרת ההסדר, לשלם סכום גובה מסכום המרמה שקיבל לידיו ולאזן עובדה זו עם יתר רכבי הענישה.

ב"כ הנאשם 2 הפנתה לפסיקה מהעת האחרונה (בעיקר בעבירות של מרמה באמצעות כרטיסי חיוב) ואף לפסיקה הנוגעת לנסיבות חמורות מאלו שבתיק זה, בחלקן יוחסו לנאשמים עבירות הלבנת הון, וביקשה ללמד כי מתחם הענישה, בעניין הנאשם 2, נע בין מספר חודשי עבודות שירות ועד ל 15 חודשי מאסר.

באשר לחומרת נסיבות ביצוע העבירות טענה, כפי שנטען על ידי ב"כ הנאשם 1, כי לא מדובר בעבירות שבוצעו בתחכום רב, והבסיס לביצוען היה תלוי ביצירת פרופיל מזויף ברשת החברתית "פייסבוק" וזיוף פשוט של מסמכים.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה טענה, כי מדובר בנאשם צעיר שביצע את העבירות על רקע משבר קיצוני בחייו, הבין את חומרת מעשיו והביע חרטה אמתית.

ציינה כי הנאשם ללא עבר פלילי, לקח אחריות מלאה על מעשיו ופעל להשבת הכספים למתלוננים. עוד ציינה, כי לא נפתחו כנגד הנאשם 2 תיקים חדשים. הפנתה לעובדה כי כיום הנאשם 2 עובד יחד עם אביו, מנסה לסייע בכלכלת הבית ובחר בניהול אורח חיים נורמטיבי.

במיוחד, הפנתה להליך הטיפול שעבר הנאשם 2, לשינוי המשמעותי בדפוסי חשיבתו ובאופן התנהגותו כיום. בעניין זה תמכה טענותיה בתסקיר שירות המבחן ובעדותו של הפסיכותרפיסט מר אדם קליין. לבסוף, ביקשה לאמץ את המלצות שירות המבחן באשר להטלת צו של"צ, המשכללות את נטילת האחריות, את המניע לביצוע העבירות, שהיה נעוץ במצב נפשי משברי, את הליך השיקום המשמעותי, הבעת החרטה, ההרתעה שנוצרה כתוצאה מהמעצר והיות הנאשם 2 אדם נורמטיבי.

ביקשה להימנע מענישה הכוללת שליחת הנאשם 2 למאסר מאחורי סורג ובריח, אשר עלולה לסכל את ההליך השיקומי המוצלח שעבר.

דבריו האחרונים של הנאשם 1:

24. הנאשם 1 ביקש להביע חרטה על מעשיו. סיפר כי בשל בעיית ההימורים ממנה סבל ובעקבותיה, סטה לדרך עבריינית עליה הוא מתחרט מאד. סיפר כי לא פנה אל משפחתו לקבלת עזרה ולא שיתף אותם בבעיותיו בשל הבושה שחש. סיפר על תחושת החרטה מהפגיעה במתלוננים ועל הטיפול האינטנסיבי, בנושא התמכרותו, בו נטל חלק. הנאשם 1 הביע רצון להחזיר את מלוא סכום המרמה למתלוננים. ציין כי למד הלקח ולא יחזור על העבירות לעולם.

דבריו האחרונים של הנאשם 2:

25. הנאשם 2 ביקש גם הוא להביע חרטה כנה על מעשיו. תיאר את הבושה שחש מהמעמד אליו הגיע בבית המשפט כנאשם. ציין כי בשנתיים האחרונות השתנה כל עולמו. סיפר כי בחירותו בדרך העבריינית היתה שגויה וגרמה לפגיעה בכל סביבתו. ביקש מבית המשפט להתחשב בגילו הצעיר ובהיותו בתחילת דרכו. ביקש להקל בעונשו, לאפשר לו לשקם את חיו ולהמשיך לחיות כאזרח שומר חוק. סיפר כי כיום עובד יחד עם אביו, במשתלה השייכת לאביו. ציין כי הטיפול המוצלח אותו עבר באמצעות הפסיכותרפיה סייע לו לקבל כלים לחזור למהלך חיים נורמטיבי.

דיון וגזירת הדין:

26. **על פי תיקון 113 לחוק העונשין**, יש תחילה לקבוע את מתחם העונש ההולם לעבירה ולנסיבותיה, לאחר מכן ייבחנו התקיימותם של שיקולים המצדיקים סטייה מן המתחם, כגון שיקום והגנה על הציבור ולבסוף ייגזר העונש בתוך המתחם, בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה.
27. הנאשמים במקרה זה, חברו יחד וקשרו קשר, שיטתי ומתוכנן, לביצוע עבירות מרמה וזיוף בכדי לקבל מטבעות קריפטוגרפיים. כעולה מכתבי האישום המתוקנים העבירות בוצעו במהלך כחמישה חודשים, בהזדמנויות שונות ובסמיכות זמנים, כלפי כ- 15 מתלוננים ובסכום המגיע לכדי 174,000 ₪.
28. כתבי האישום המתוקנים, מגוללים את נסיבות התוכנית העבריינית, במסגרתה יצרו הנאשמים פלטפורמה אינטרנטית, שאפשרה ביצוע עסקאות במטבעות קריפטוגרפיים, בעזרת יצירת חשבונות פיקטיביים ברשת החברתית "פייסבוק" וזיוף מסמכים הנחזים לביצוע התשלום בהתאם לתנאי העסקה.
29. שיטת הביצוע נעשתה באופן מתוכנן ומתואם בין שני הנאשמים, כשכל אחד מהם לוקח חלק בביצוע העבירות, כמפורט להלן:
- במסגרת הקשר ולצורך קידומו היה הנאשם 1 אחראי על איתור מוכרי מטבעות פוטנציאלים ועל יצירת הקשר עמם באמצעות חשבונות פיקטיביים ברשת החברתית "פייסבוק". היה זה תפקידו של הנאשם 1, לנהל המשא ומתן עם המתלוננים ולסכם את פרטי העסקה לרכישת המטבעות.
- הנאשם 1 נהג לבקש מהמתלוננים לשלוח אליו את תמונתם וצילום תעודת הזהות (אותם העביר אל הנאשם 2, לצורך הכנת אסמכתא מזויפת בנוגע לתשלום העסקה) והיה זה תפקידו להעביר האסמכתאות המזויפות אל המתלוננים, כדי לשכנעם להשלים את פעולת העברת המטבעות הקריפטוגרפיים אל "ארנק" הנאשמים.
- לעומתו**, במסגרת הקשר ולצורך קידומו, היה זה תפקידו של הנאשם 2 ליצור חשבונות פיקטיביים ברשת החברתית "פייסבוק" (את חלקם יצר על בסיס פרטי הזהות של המתלוננים, כפי שנשלחו אליו על ידי הנאשם 1), לרכוש כתובות מחשבים, תוכנות עיצוב, יצירת אסמכתאות מזויפות הנחזות לאישור העברה בנקאית, ומחיקת החשבונות הפיקטיביים בסיום ההתקשרות.
- יצוין, כי במסגרת ההסדר ותיקון כתב האישום, נמחקו האישומים הרלוונטיים לתקופה בה שהה הנאשם 2 בחו"ל, לגביהם נטען כי בוצעו העבירות בשלמותן על ידי הנאשם 1 לבדו.
30. מטעונוי הצדדים ומנסיבות האירוע אני למדה כי יש במקרה זה, ואף מוסכם על הצדדים, לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכלל האירועים, בהתבסס על הקשר הענייני ההדוק שבין המעשים, המהווים חלק מאותה מסכת עבריינית ובהתאם למבחני הפסיקה (ראה לעניין זה: **ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו]** ו **ע"פ 2375/15 מדינת ישראל נגד נס [פורסם בנבו]**).

קביעת המתחם תעשה בהתייחס למידת הפגיעה בערך החברתי שנפגע, למדיניות הענישה הנוהגת ולנסיבות ביצוע העבירה.

הערכים החברתיים שנפגעו ממעשי הנאשמים:

31. אין חולק כי מעשי העבריינות במקרה זה, שמטרתם קבלה במרמה של מטבעות קריפטוגרפים, יש בה כדי לפגוע בערכים מוגנים כגון: זכותם הקניינית של המתלוננים, פגיעה ברכושם, פגיעה בפרטיותם ופגיעה בחופש הבחירה.

מעבר לכך במעשיהם פגעו הנאשמים בערכים מוגנים של שמירה על כללי מסחר תקין, חופשיות ואמינות המסחר ובאמון הציבור בעסקאות כגון אלה.

32. לעניין הערכים המוגנים בעבירת המרמה ראו במאמר "[האינטרס החברתי המוגן באמצעות עבירת המרמה](#)", הפרקליט כו 85, 9089 (1970) עמ' 92:

"אמרנו כי מטרת עבירת המרמה הינה הגנה על חירות הדיספוזיציה של רכוש. השאלה שנוותר לנו לדון בה היא: מה רואה החוק המקומי כרכוש שהגנה כזו מוקנית לו. מבחינה היסטורית, היתה הנטייה בעבירת המרמה כמוה כעבירת הגניבה לראות רק במיטלטלין רכוש, ולהוציא מכלל ההגדרה מקרקעין וזכויות. אך הנטייה היא כיום – ונטייה זו מצאה ביטוייה גם בחוק המקומי – להרחיב את הגדרתו של האובייקט המטריאלי של המרמה מעבר לזו של הגניבה. הסיבה לכך נעוצה בשיקולים הבאים:

- א. עבירת המרמה צעירה יותר מעבירת הגניבה, ועל כן אין היא כבולה כל כך בכבלי המסורת.
- ב. המושג של גניבה קשור בתודעת הציבור ובמסורת המשפטית עם לקיחתו של חפץ מיטלטלין דווקא, בעוד שלמרמה יש משמעות יותר כלכלית.
- ג. התפתחות חיי הכלכלה הביאה לביצוע גובר והולך של מעשי מרמה ביחס לזכויות, כגון מניות זכות יוצרים וכו', או ביחס לטובות הנאה אחרות, כגון שירותים שונים. השגת זכויות אלה בדרך של מרמה, כלומר על ידי הפיכת הקרבן עצמו למכשיר בידי העבריין, היא קלה יותר לביצוע, ועל כן נפוצה יותר, מאשר השגתן בדרך ישירה כבגניבה".

33. נוכח ביצוע העבירות בצוותא, באופן שיטתי, תוך התחזות, זיוף מסמכים ובהתייחס להיקף המרמה העומד על 174,000 ₪, סבורני, כי **מידת הפגיעה בערכים המוגנים** אינה יכולה להימצא ברף הנמוך. יחד עם זאת, בהתאם לייחודיות שבמקרה הנדון, לא ניתן להתעלם ממהותו של הסחר במטבעות קריפטוגרפים, לעובדה כי הוא אינו מוגן ברגולציה, מצוי במרחב האינטרנטי ופועל על פי כללי סחר דינמיים הנלמדים ומשתנים מעת לעת.

34. במסמך שפורסם ביום 19.2.18 על ידי בנק ישראל, אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, רשות ניירות ערך, רשות המיסים והרשות לאיסור הלבנת הון (הוגש על ידי המאשימה וסומן ת/1), שכותרתו "**הודעה לציבור בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבוזרים (דוגמת ביטקוין)**", נמצא חיזוק לדברים:

מפאת חשיבות הדברים, להלן תוכן ההודעה:

"באחרונה מתגבר בעולם השיח הציבורי בנושא המכונה בציבור, ולשם הנוחות במסמך זה, "מטבעות וירטואליים" מבוזרים (דוגמת ביטקוין). המדובר בקבצי מחשב המשמשים גם כאמצעי תשלום וירטואליים אשר מונפקים על ידי מערכת מחשבים מבזרת שאינה נמצאת בשליטת גורם מרכזי. יודגש, כי הם אינם הילך חוקי של אף מדינה, וכי אין בשמם כדי להעיד על מעמד החוקי "מטבע".

בישיבה שכינסה נגידת בנק ישראל בהשתתפות נציגים מאגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, רשות המיסים, רשות ניירות ערך, והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, סוכם להמשיך ולבחון היבטים שונים הקשורים לשימוש ולמסחר במטבעות וירטואליים, לרבות השלכות מקרו אפשריות, בהקשרים של מעמד החוקי, אסדרתם, סיכונים הלבנת הון ומימון טרור, מיסוי והגנת הצרכן.

עם זאת, ובטרם סיום הבחינה הכוללת, הוחלט על ידי הגופים המפורטים בכותרת להפנות את תשומת לב הציבור לסיכונים אפשריים הכרוכים במטבעות וירטואליים כדוגמת הביטקוין.

להלן הסיכונים העיקריים אליהם צריך להיות הציבור מודע:

1. 'מטבע וירטואלי' שאינו מהווה הילך חוקי - המטבעות הווירטואליים אינם מונפקים על ידי בנק מרכזי ואינם זוכים לגיבוי של בנק מרכזי הערב לערכם הנקוב של המטבעות המונפקים על ידו ופועל לשימור האמון בהם. בנוסף, הם אינם מהווים הילך חוקי בישראל, ולפיכך אין חובה לקבלם כתמורה עבור נכס או שירות או כפירעון של חוב כספי.

2. ניהול סיכונים על ידי מוסדות פיננסיים - מאחר ושימוש במטבעות וירטואליים מאפשר העברתם באופן אנונימי, פעמים רבות תוך עקיפת הצורך בשימוש בגורמים הפיננסיים עליהם חל משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, המדובר בפעילות בעלת מקדם סיכון גבוה בנוגע להלבנת הון ומימון טרור. לפיכך, על המוסדות הפיננסיים להתחשב בכך במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים שלהם, לרבות לעניין הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

3. מרמה והונאה - המאפיינים הייחודיים של המטבעות הווירטואליים עלולים להוות קרקע פורה לפעולות מרמה, כדוגמת "הונאות פונזי" – הונאת ממון שבה מובטח למשקיעים החזר השקעה גבוה במיוחד בפרק זמן קצר, אך למעשה כספי החזר ההשקעה המוצגים כפירותיה, משולמים מכספם של המשקיעים העתידיים ואינם אלא החזר חלקי של הקרן. הונאות מסוג זה ואחרות באות לידי ביטוי בין היתר בשימוש בטכנולוגיה, במוצרים חדשניים ובצמיחה מהירה של תעשיות כדי למשוך אנשים נוספים להשקיע את כספם, מתוך הבנה שמשקיעים פוטנציאליים נוטים להיות חדשניים פחות בשל חוסר ההכרות עם המוצע להם ומאמינים בהבטחת החדשנות המוצעת להם. כמו כן, העסקות במטבעות וירטואליים המבזרים אינן ניתנות לביטול, ומרגע בו בוצעה מכירה לא ניתן להשיב את הערך ששולם. אי לכך, השימוש בהם כאמצעי תשלום חשוף להונאות אי אספקת מוצר או שירות, בהן לאחר התשלום לא מועברת על ידי הספק או נותן השירות כל תמורה.

לנוכח האמור לעיל, בנק ישראל, אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, רשות המיסים, רשות ניירות ערך, והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ממליצים לציבור ששוקל שימוש במטבעות וירטואליים מבוזרים להבין את המאפיינים, להיות מודע לסיכונים הייחודיים הגלומים בשימוש בהם, ולגלות ערנות זהירות מוגברת. בכך מצטרפות הרשויות בישראל לרגולטורים בארה"ב, בקנדה, באיחוד האירופי ועוד, אשר פרסמו אזהרות דומות לציבור.

35. מסמך זה מסכם את עמדת הרשויות בישראל, לפיה למרות שהמטבע הקריפטוגרפי אֵינּו הילך חוקי, לא חל איסור על השימוש בו, תוך הבהרת הסיכונים הגלומים בכך. בהערה כללית אציין, כי האמור

במסמך מעיד על רצון הרשויות לתת מענה, כלשהו, לקצב ההתפתחות הטכנולוגית בשוק הסחר הכלכלי, שאינו עומד בקנה אחד עם התפתחות הרגולציה.

36. עיון בפסיקה הישראלית מלמד על התייחסותו של בית המשפט למחלוקות שהובאו לפתחה בנושא זה ומעיד גם הוא על מגמה זהירה המתקדמת בצעדים קטנים ומדודים, שבהכרה בסחר שבמטבעות הקריפטוגרפים, תוך רצון לתת מענה לפער שבין הטכנולוגיה לרגולציה.

(לעניין זה ראה: [בהפ \(ת"א\) 1992-06-15 ביטס אופ גולד בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ](#), [פורסם בנבו] שם נקבע כי החלטתו של בנק לאומי שלא להסכים לנהל חשבון, בו מתבצעת פעילות הקשורה למסחר בביטקוין הנה החלטה המצויה במתחם הסבירות:

"יתכן כי, בעתיד קרוב או רחוק, הבנקים ובכללם המשיב, ישחרו לפתחם של העוסקים במסחר בביטקוין, ובכללם המבקשת, כדי שאלה ינהלו את עסקיהם אצלם. כל שקבעתי הוא, שבמצב הדברים הנתון, שבו הרגולטור – בנק ישראל והמפקח על הבנקים, וגם הרשויות "הנושקות" (רשות המיסים, רשות ניירות ערך והרשות לאיסור הלבנת הון) מצביעים על הסכנות הכרוכות בעיסוק בביטקוין, אך מתקשים להגיע לכלל הכרעה בצעדים שיש לנקוט כדי למנוע סיכון זה וכדי לקבוע את כללי המותר והאסור, וכאשר הבנק המשיב מודה כי אין לו את הידע ואת הכלים "לנהל" את הסיכון האמור, אזי החלטת המשיב לאסור בחשבון המתנהל אצלו כל פעילות הקשורה למסחר בביטקוין, מצויה במתחם הסבירות."

וכן ראה, [ת"א 14643-04-18 ישראמינירס נגד בנק איגוד הרצליה](#), [פורסם בנבו] וע"מ [11503-05-16](#) קופל נגד [פקיד שומה רחובות](#). [פורסם בנבו]

37. מהכתוב לעיל, עולה כי על מנת לקבוע את מידת הפגיעה בערך המוגן, במקרה ייחודי זה, יש להידרש לשאלה - האם האנונימיות שבביצוע העסקה במטבעות קריפטוגרפים והעדר הפיקוח על מטבעות אלו, יחד עם הבנת הצדדים בדבר הסיכון הרב הכרוך בתנאי העסקה, יש בהם כדי להשפיע על מידת הפגיעה בערך החברתי המוגן, מבלי לחלוק על עצם הצורך להגן על מי שנלקח כספו במרמה.

38. תשומת הלב הופנתה לשאלה זו בשל ההשוואה שביקשה המאשימה לעשות בין הענישה הנוהגת במקרים בהם נעברו העבירות תוך שימוש בכרטיסי חיוב (ראה הפסיקה אליה הפנתה המדינה), שהינן עסקאות המגובות ברגולציה, המקנות יציבות לציבור ומוגנות באמצעות פוליסת ביטוח, ובין עסקאות במטבע קריפטוגרפי, המבוססות על האנונימיות של הצדדים לעסקה ובהעדר פיקוח או ביטחון ביטוחי.

39. כאמור, מידת השוני מחדדת את הסיכון הקיים בעסקה זו (כפי שצוין באזהרת הרשויות שבת/1) ומעלה תמיהה באשר לאופן בו פעלו המתלוננים, מבלי שנקטו באמצעי זהירות כגון: בדיקת זהות האדם עמו הם מבצעים העסקה ו/ או בדיקת קבלת הכסף בחשבונם בטרם העבירו המטבעות הקריפטוגרפים אל "ארנק" הנאשמים.

בעניין זה, טענו ב"כ הנאשמים כי יש בסיכון כאמור כדי להשפיע על מידת הפגיעה בערך המוגן. מנגד, טענה המדינה כי יש לתת משקל בכורה לשיקולים כגון: האינטרס הציבורי ועתיד המסחר הכלכלי הקשור בתחום זה.

40. בבואי לבחון שאלות אלו, את מידת הסיכון שלקחו על עצמם המתלוננים, אל מול נוכחותו הגדלה של המטבע הקריפטוגרפי בחיי המסחר, והצורך במתן הגנה ראויה למשתמשים בו, שוכנעתי כי נוטה הכף

לכיוונו של זה האחרון, בשל הצורך לעודד קיומם של תנאי מסחר הולמים וליצור מצע ראוי שיאפשר קליטתו של המטבע הקריפטוגרפי בחיי המסחר באופן מסודר.

41. ברי, כי בתקופה זו ובעיקר לאור הריחוק החברתי שנכפה על אזרחי העולם, השימוש באמצעים דיגיטליים בחיי המסחר צבר תאוצה, ובאופן תדיר נעשות פעולות עסקיות מבלי שמתקיים מפגש בין הצדדים, לעיתים קרובות אף מבלי שהצדדים לעסקה יודעים מי עומד מן העבר השני של המסך. משכך, גדלה החשיבות במתן הגנה וביצירת אמון הדרושים לצורך קיום תקין של המסחר.

42. האיזון שבין שיקולים אלו יקבע את מידת הפגיעה בערך המוגן, מחד גיסא, בהתייחס להכרה בשינויים הטכנולוגיים המתאימים לזמננו והצורך במתן יציבות והגנה על הציבור, מאידך גיסא, בהתייחס לאופי מסחר זה והסיכונים הכרוכים בו, להיקף העבירות, לשיטת המרמה ושווי הנזק הכלכלי.

לפיכך, אני קובעת כי יש במעשי הנאשמים כדי פגיעה בערכים המוגנים ברף הבינוני.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 ט' לחוק)-

43. קביעת המתחם העונש ההולם תתחשב בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, השפעתן על חומרת המעשה, מידת התכנון שקדם לעבירה, חלקו היחסי של כל אחד מהנאשמים, הנזק שהיה צפוי להיגרם, וזה שנגרם בפועל והסיבות שהביאו לביצוע העבירה.

44. במקרה שבפני, יש לתת הדעת לעובדה שהעבירות היו פרי תכנון מוקדם, חשיבה קפדנית, והכנת אמצעים לסיוע במימוש התוכנית. חלוקת התפקידים בין הנאשמים היתה ברורה כך גם חלוקת הרווחים.

יש לתת את הדעת לחלקו של הנאשם 1 ביצירת הקשר עם המתלוננים ורכישת אמונם, אל מול חלקו של הנאשם 2 בפן הטכני ובידע הטכנולוגי הרב, אשר אפשרו את ביצוע העבירות.

45. כאמור, על אף שחלוקת הרווחים הוסכמה על ידי הנאשמים מבעוד מועד, תיקון כתב האישום מלמד על מצב דברים לפיו רק בשבעה ממקרי המרמה חולקו הרווחים בין הנאשמים באופן שווה, כשביחס ליתר האישומים (אותם ביצע הנאשם 1 בשלמותו), יוחסה קבלת הכסף לנאשם 1 בלבד. לא נעלמה מעיני העובדה כי אלמלא התשתית הטכנית אותה סיפק הנאשם 2, לא היה מצליח הנאשם 1 לבצע עסקאות אלו.

התחכום-

46. המאשימה העלתה טענה לפיה נסיבות ביצוע העבירות כוללות מידת תחכום מיוחדת, הרלוונטית למסחר במטבעות קריפטוגרפים ומצדיקה החמרה בענישה.

47. ב"כ הנאשמים מצדם, חלקו על טענה זו, בהפנותם לאופיין הפשוט של פעולות המרמה (המתמקדות בזיוף מסמך ויצרת חשבון פיקטיבי ברשת החברתית "פייסבוק") שאין בהם כל תחכום או מורכבות. בהקשר זה הביאו כדוגמא את יכולתם של המתלוננים לבדוק ביצוע העברת הכספים לחשבונם ובטרם העבירו המטבעות אל "ארנק" הנאשמים.
48. בעניין זה, קשה היה שלא להתרשם מאופיין הפשוט של פעולות המרמה, שאינו דורש ידע מיוחד או אמצעים יוצאי דופן.
- יחד עם זאת, לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנאשמים הצליחו, באמצעות פעולות פשוטות אלו, להוציא אל הפועל את זממם, פעם אחר פעם, ולייצר שיתוף פעולה עם מספר לא מבוטל של מתלוננים, בעסקאות שהסיכון בביצוען היה ידוע וברור לצדדים.
49. להתרשמותי, הפער בין טענות הצדדים בעניין זה, נובע מהעובדה שמידת התחכום מקורה בהבנת הנאשמים את הפלטפורמה אינטרנטית באמצעותה ניתן היה לייצר את אותו האמון הנדרש, על מנת לשכנע המתלוננים לשתף פעולה באופן מלא, מבלי שסברו כי עליהם לבדוק את אמינות העסקה.
50. החוכמה והתחכום מהותם בניצול תחושת האמון שנוצרה מהשימוש התדיר בבמה הטכנולוגית המוכרת והנגישה (הרשת החברתית "פייסבוק"), באמצעותה, הצליחו הנאשמים שלא לעורר החשד אצל המתלוננים, על אף הידיעה הרווחת כי עסקאות אלו כרוכות בסיכון.
51. התחכום במקרה זה אינו נעוץ בפעולה הטכנית הפשוטה של זיוף המסמכים או ההתחזות לאחר ברשת החברתית "פייסבוק", אלא, מהותו במכלול התכנון המבוסס על ההבנה כיצד ליצור האמון בקרב המתלוננים, בנסיבות תנאי השוק של סחר במטבעות קריפטוגרפים.

חלקם היחסי של כל אחד מהנאשמים-

52. כאן המקום להתייחס להבדל שבין חלקו היחסי של הנאשם 1 ובין חלקו של הנאשם 2, לאחר שתוקנו כתבי האישום (לנאשם 1 יוחסו 12 מעשי מרמה והתחזות על פי השיטה ו 13 מעשי זיוף. לעומתו, יוחסו לנאשם 2, 7 מעשי מרמה והתחזות ו- 7 מעשי זיוף, בשלם קיבל במרמה סכום כסף העומד על 71,000 ₪, בהם ככל הנראה התחלק עם הנאשם 1).
- כאמור, הבסיס להבדלים אלו, נעוץ בעובדה שהנאשם 2 שהה פרק זמן מסוים בחו"ל, במהלכו ביצע הנאשם 1 העבירות בשלמותן לבדו.
53. ברי, כי נסיבות אלו יש בהן כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם ועל מידת העונש הרלוונטית לכל אחד מן הנאשמים, יחד עם זאת, אין להתעלם מהעובדה שהנאשמים היו שותפים מלאים לתכנון המוקדם שעמד בצד הרעיון העברייני.

הנזק הכלכלי –

54. הנזק שנגרם מביצוע העבירות – בעיקרו הנו נזק כלכלי. יחד עם זאת, הנזק כלל גם את עוגמת הנפש של המתלוננים, את הפגיעה בקיום יחסי מסחר תקינים והפגיעה של אמון הציבור בביצוע עסקאות סחר במטבעות קריפטוגרפים.
55. בעניין זה נכתב **בת"פ 10334/00 (שלוס ת"א) מ"ד נגד טל פודים**, [פורסם בנבו] שעניינו המקרה הראשון בישראל בו נמצא אדם אשם בביצוע עבירות תרמית בניירות ערך באמצעות האינטרנט, כשהפיץ באמצעות שמות בדויים באתר "אנליסט", הודעות שנועדו להניע רכישת מניות של חברת אורדן וזאת על מנת להשפיע על שער המניה. בית המשפט ציין כאמור:
- ".. הנזק העיקרי הנובע ממעשים מסוג שביצע הנאשם, הוא זה הנגרם לאמון הציבור בשוק ההון ולאן דווקא הנזק שנגרם לאותם משקיעים שפעלו במסחר על מל השמועות שהפיץ הנאשם."**
56. כפי שנקבע בפסיקה לא אחת, החומרה העולה מביצוע עבירות כלכליות והענישה המרתיעה המחויבת בעטיין, נובעת בעיקרה נוכח הקלות היחסית שבביצוען והרווח הכלכלי הרב הצפוי מהן, אל מול הקושי בחשיפתן ובמיוחד בנסיבות תיק זה.
57. שני הנאשמים ביצעו העבירות, יחד וכל אחד לחוד, עבור בצע כסף, ומתוך רצונם להפיק רווח קל ומהיר. הנאשם 1 עשה כן על רקע התמכרותו להימורים אינטרנטיים והחובות שצבר בשל כך, ואילו הנאשם 2 פעל על בסיס הכשל הרגשי בו היה נתון אותה העת, כפי שעלה במסגרת עדותו של העד מטעמו מר אדם קליין.
58. לזכותם של הנאשמים יצוין כי במסגרת הסדר הטיעון פעלו להשבת הכסף במלואו ובכך הקטינו את מידת הנזק שנגרם בגין מעשיהם.

ענישה נוהגת:

59. כפי שציינה המאשימה בטיעוניה, לא נמצאה פסיקה הדומה בהתייחסותה לסוג עבירת המרמה המתוארת בכתב האישום, לפיכך, ביקשה המאשימה לאמץ את מתחמי הענישה שנקבעו בעניין עבירות מרמה בכרטיסי חיוב, שנסיבותיהן דומות ביותר למקרה שבענייננו. עיון בפסיקה אליה הופניתי מטעם הצדדים, מעיד כי העונשים נעים במנעד רחב, בהתאם להיקף המרמה, לשיטה ולתחכום, לסכומי המרמה, למשך הזמן בו בוצעו העבירות וביחס לנסיבותיהם האישיות של נאשמים והעדר עבר פלילי. כל צד הציג פסיקה התומכת בטיעונו.

60. הפסיקה אותה הגיש ב"כ המאשימה:

- א. **ת"פ 25355-05-11 מ"י נ' שימשילשוולי**, [פורסם בנבו] המדבר בהרשעת שני נאשמים שקשרו קשר לבצע מרמה בכרטיסי חיוב, על ידי הצמדת התקן על מכשיר הכספומט, שמטרתו לשבש

את פעילות הכספומט ולגרום לאזרחים, בעיקר קשישים, לסבור כי הכרטיס נבלע. הנאשמים הונו 5 מתלוננים וקיבלנו במרמה סך של כ- 58,000 ₪.

לשני הנאשמים הרשעה קודמת בעבירה דומה. בית המשפט גזר **עונש של 18 חודשי מאסר** על כל אחד מן הנאשמים, זאת בהתייחס לעברם ולעובדה כי הקורבנות הנם קשישים.

ב. **ת"פ (שלום חי') 40853-04-15 מדינת ישראל נ' מותנא זידאן ואח' [פורסם בנבו]**

(23.02.2016), מדובר בהרשעת שלושה נאשמים, בסדרת עבירות מרמה בנסיבות מחמירות. הנאשמים פעלו בתחכום, הקימו אתר אינטרנט הנחזה להיות אתר של מפעל הפיס, גרמו למתלוננים להאמין שזכו בפרסים ובכך הוציאו מהם במרמה את פרטיהם האישיים, באמצעותם משכו מחשבונם כסף.

הנאשם 2 ניצל בנוסף את עבודתו בתחנת דלק כדי לקבל במרמה פרטי אשראי של לקוחות שהגיעו למלא דלק ברכבם וזייף תעודות זהות.

סך המרמה הגיע לסך של 60,000 ₪.

בית המשפט עשה הבחנה בין מעורבותם של שניים מן הנאשמים בתכנון ובתחכום לעומת הנאשם השלישי שלא היה שותף מלא לכך. בעניינם קבע מתחם הנע בין 12-36 חודשי מאסר. ובעניין הנאשם השלישי מתחם הנע בין 6 – 36 חודשים.

בהתחשב בסיכוי השיקום בחר בית המשפט להסתפק ברף התחתון של המתחם.

בית משפט הטיל על הנאשם הראשון 18 חודשי מאסר בפועל, על הנאשם השני 12 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם השלישי 6 חודשי מאסר על דרך עבודות שירות.

הערעור לעניין העונש נדחה הן בבית המשפט המחוזי (עפ"ג 45536-03-16) [פורסם בנבו] והן בבית המשפט העליון (רע"פ 4939/16) [פורסם בנבו].

ג. **ת"פ 20098-06-16 מדינת ישראל נ' אחמד מסארווה [פורסם בנבו]** (15.01.2017), דובר

בהרשעת נאשם, במסגרת הסדר טיעון, בעבירות רבות של גניבה והונאה בכרטיסי חיוב, חדירה למחשב, העברת מידע כוזב והלבנת הון. הנאשם הגה הרעיון העבריני לצורך חדירה אל מחשב הבנק דרך אתר האינטרנט ואל פרטי כרטיסי החיוב לצורך ביצוע עסקאות והתחזות לבעליהם. היקף הנזק הכלכלי עמד על כ- 338,000 ₪ ורכוש שנרכש באמצעות כרטיסי חיוב בשווי 121,563 ₪.

בית המשפט המחוזי אישר את הסדר והטיל על הנאשם 31 חודשי מאסר בפועל.

ד. **ת"פ (שלום טבריה) 21870-01-14 מ"י נ' משה וקנין [פורסם בנבו]** (11.09.2014), המדובר

בהרשעת נאשם בעבירות מרמה, במסגרתן קיבל כספים בסך העולה כדי 100,000 ₪, זיוף, התחזות לאדם אחר וגניבת כרטיסי חיוב.

הנאשם פרסם מכרזים פיקטיביים וקיבל במרמה כספים מחברות שהגישו הצעות למכרז. הנאשם עשה שימוש בזהות כוזבת, תעודות מזויפות, והשתמש בכרטיסי אשראי ללא ידיעת בעלי הכרטיס.

הנאשם צירף והודה בכתב אישום **נוסף** בעניין עבירות דומות.

ביהמ"ש קבע מתחם הנע בין 20 חודשי מאסר ועד 6 שנים וגזר על הנאשם מאסר לתקופה של 5 שנים בפועל.

ה. **ת"פ (שלום ת"א) 39846-11-17 מ"י נגד חגה אח' [פורסם בנבו] (7.7.19)**, דובר בשני נאשמים אשר הורשעו בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר בנסיבות מחמירות, מידע כוזב, חדירה לחומר מחשב והונאה בכרטיסי חיוב. אחד הנאשמים הצטייד בתוכנה המשמשת לתקיפת אתרים באמצעותה חדר למאגרי מידע קיימים והעתיק מהם מידע. הקים אתרי אינטרנט מזויפים המוכרים לציבור (כגון: עלי-אקספרס ו-PAYPAL) ושלה מסרונים לאנשים וביקש שיזינו את פרטיהם האישיים. סכום המרמה עמד על 110,563 ₪. הנאשם השני קיבל לידיו באותה הדרך סכום מרמה שהגיע לכדי כ- 60,000 ₪. בית המשפט קבע לנאשם הראשון מתחם ענישה הנע בין 15 - 40 חודשי מאסר ולנאשם השני מתחם הנע בין 9-30 חודשי מאסר. בית המשפט הטיל על הנאשם הראשון עונש מאסר בן 18 חודשים ועל הנאשם השני עונש מאסר בן 9 חודשים שירוצו בעבודות שירות.

61. בנוסף לפסיקה זו הוגשה ע"י ב"כ המאשימה, פסיקה לעניין הצדקת החמרה בענישה מקרים בהם ישנו קושי לגלות ביצוע העבירות ופסיקה שנסיבותיה חמורות מאלו שבעניינו.

62. **הפסיקה אותה הגיש ב"כ הנאשם 1, ממנה ביקש ללמד על מתחמי ענישה נמוכים מאלו שהציגה המאשימה, כפי המפורט להלן :**

א. **ע"פ 676/12 מ"י נגד יובל קיטה, [פורסם בנבו]** שם הורשע נאשם בעבירות של הונאה בכרטיסי חיוב וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם התקין קורא שפתיים על מכשיר כספומט והשתמש בנתונים כדי למשוך כספים. על הנאשם הוטלו 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. בית המשפט העליון אישר העונש.

ב. **ת"פ 23309-12-15 מ"י נגד אלירן אזולאי [פורסם בנבו] (7.2.18)**, דובר בנאשמים שהורשעו בעבירות זיוף מסמכים, שימוש במסמך מזויף, התחזות לאחר וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשמים, יחד עם אחרים, פתחו חשבונות בנק, תוך התחזות לאנשים אחרים וקיבלו במרמה הלוואות, לאחר שהציגו מסמכים מזויפים. הנאשם 1 קיבל לכיסו סך של 75,600 ₪ ואילו הנאשם 2 השתמש והעביר לחשבונות אחרים את סכום ההלוואה שעמד על 100,000 ₪. לנאשמים עבר פלילי. בית המשפט קבע את מתחם הענישה הנע בין 8 חודשי מאסר ועד 18 חודשים. בית המשפט הטיל על הנאשם 1 שמונה חודשי מאסר ועל הנאשם 2 תשעה חודשי מאסר.

בערעור שהגיש הנאשם 1 (עפ"ג 47204-03-18) [פורסם בנבו] התערב בית המשפט המחוזי בעונש והעמידו על 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

ג. **ת"פ 5514/08 מ"י נגד דוד בר יואל**, [פורסם בנבו] דובר בנאשם שהורשע בגניבה מידי מעביד, הונאת כרטיס חיוב, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ורישום כוזב במסמכי תאגיד. סכום המרמה עמד על סך של 428,357 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם **6 חודשי עבודות שירות**.

63. ב"כ הנאשם 1 הגיש בנוסף פסיקה בנוגע להעדפת שיקולי השיקום על פני הטלת מאסר בפועל.

64. **הפסיקה אותה הגישה ב"כ הנאשם 2, הכוללת מגוון מקרים (חלקם בנסיבות חמורות מאלו שבפני), מהם ביקשה לגזור מתחמי ענישה נמוכים, ביחס למתחמים שהציגה המאשימה, וכפי שיובא להלן:**

א. **רע"פ 1060/19 סאמר שויקי נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] שם דובר בנאשם שהורשע בריבוי עבירות זיוף בנסיבות מחמירות, ריבוי עבירות הונאה וגניבה. הנאשם יחד עם אחיו, זייף כרטיסי חיוב ועשה שימוש ב- 165 כרטיסים לצורך משיכת 69,000 ₪. בית המשפט קבע מתחם ענישה הנע בין 12-30 חודשי מאסר והטיל על הנאשם 12 חודשי מאסר.

הערעור נדחה בציון כי בהתחשב בתכנון, בתחכום ובכוונה להונות תיירים תמימים תוך ניצול מעמדו של הנאשם כנותן שירות בחברת פרטנר, אין סיבה המצדיקה התערבות בעונש, זאת על אף המלצת שירות המבחן.

ב. **ת"פ 43036-05018 מ"י נגד חלימי גית**, [פורסם בנבו] דובר בנאשם שהקים וניהל מיזם עברייני שכלל מספר אתרי אינטרנט שהיוו תשתית לביצוע העבירות, במסגרתן ריכז ופרסם פרטיהם של כרטיסי אשראי גנובים מכל רחבי העולם. עוד פורסם באתרים ידע המאפשר ביצוע עבירות כגון חדירה למחשב והעברת נגפי מחשב. כתוצאה מהפעילות העבריינית, צמח לנאשם רכוש אסור בסך חצי מיליון שקל והוא הואשם בעבירות **הלבנת הון**. בית המשפט הטיל על נאשם במסגרת הסדר 36 חודשי מאסר.

ג. **ת"פ 63694-03-17 מ"י נגד אבו נאג'י**, [פורסם בנבו] דובר בשני נאשמים שהורשעו בקשירת קשר לבצע פשע, זיוף בכוונה לקבל דבר במרמה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, הלבנת הון בצוותא וניסיון הלבנת הון. הנאשמים חברו יחד כדי להוציא כספים במרמה מחברת ביטוח הודית, לצורך כך פתחו הנאשמים חשבון בנק על שם חברה פיקטיבית, הציגו מצג שווא בפני מנהלי החברה ההודית בדבר עסקה לה נדרשת הזרמת כספים. בהסתמך על מצג השווא, העבירה חברת הביטוח ההודית סכום של 1,427,000 דולר והנאשמים העבירו חשבונית מזויפת לחברה ההודית. בתיק זה העיד עד מדינה. בית המשפט המחוזי קובע כי מתחם העונש נע בין 12-36 חודשי מאסר והשית עליהם 14 חודשי מאסר.

ד. **עפ"ג 8975-06-15 מרואן מלשה נ' מ"י**, [פורסם בנבו] דובר במקרה בו הורשע הנאשם

בקשירות קשר לבצע פשע, הונאה בכרטיס חיוב, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם חבר אל אחרים לבצע הונאה באמצעות כרטיסי חיוב בסכום מרמה שהגיע לכדי 130,000 ₪.

בית משפט השלום קבע מתחם ענישה הנע בין 12-24 חודשי מאסר וגזר על הנאשם 15 חודשי מאסר.

בית המשפט המחוזי מקבל ערעור המדינה קובע כי המתחם נע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד ל 32 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי מחמיר את עונש המאסר ומעמידו על 20 חודשים.

ה. ת"פ (ק"ג) 15-07-17444 מדינת ישראל נגד לביאן [פורסם בנבו] (29/12/16), שם קבע בית המשפט מתחם ענישה הנע בין מספר חודשי מאסר ל-18 חודשי מאסר בפועל, בגין כל אירוע במסגרתו בוצעו הונאות בכרטיסי חיוב תוך יצירת קשר טלפוני והתחזות לנציג שירות. בית המשפט הטיל על הנאשמת, אשר ביצעה 366 עסקאות, תוך פגיעה ב-15 מתלוננים, ובסך כולל של כ-120,000 ₪, 9 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

65. פסיקה רלוונטית נוספת:

א. בת"פ (שלום תל אביב) 12-08-11495 מדינת ישראל נ' ברכל [פורסם בנבו] – דובר בנאשם שזייף תעודות זהות של 6 חיילים משוחררים, תוך ציון פרטים כוזבים, התחזה לאותם החיילים והציג את תעודות הזהות המזויפות בפני פקידי הבנק על מנת למשוך את כספי הפיקדון שהופקדו על שמם.

הנאשם קיבל במרמה סך של 116,000 ₪ (וניסה לקבל במרמה עוד 44,000 ₪), על פני תקופה של 9 חודשים, בית המשפט קבע מתחם ענישה שבין 6-14 חודשים לכל אישום בו הושלמה העבירה ומתחם הנע בין 4-12 חודשי מאסר בעבירות הניסיון.

לנאשם הרשעה קודמת אחת בעבירת גניבה. בית המשפט הטיל על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 5,000 ₪ ופיצוי בסך 40,000 ₪.

ב. ברע"פ 11/2224 חזיזה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.3.11), דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור של הנאשמת, אשר הורשעה בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובעבירה של זיוף בנסיבות מחמירות. הנאשמת ואחיה התחזו כסוכני ביטוח והוציאו במרמה כספים מאנשים שונים לאחר שהבטיחו להם כי ישקיעו את כספם ויחזירו להם את השקעתם, בתוספת רווחים נאים, כשלמעשה, שלשלו השניים את הכספים לכיסם. הנאשמת הוציאה מקורבנות תמימים כספים בשווי של למעלה מ-400,000 ₪. הנאשמת נידונה ל- 18 חודשי מאסר בפועל, קנס בשווי של 1,000 ₪ ועונשים נוספים.

ג. ת"פ (שלום ת"א) 13-06-42348 מ"י נ' פראבר, [פורסם בנבו] דובר בנאשם שהורשע בעבירות הכוללות שימוש בכרטיס חיוב, התחזות לאחר במטרה להונות, שימוש במסמך מזויף בכוונה

לקבל דבר במרמה וקבלת דבר במרמה. סכום ההונאה עמד על כ- 84,536 ₪. בשיקולי הענישה נלקחו בחשבון הערכים החברתיים אשר נפגעו מביצוע העבירות, עברו המכביד של הנאשם הכולל עבירות דומות ועונשי מאסר על תנאי שהיו תלויים ועומדים נגדו בעת ביצוע העבירות. לעניין העונש התחשב בית המשפט בנסיבותיו האישיות של הנאשם, גילו המבוגר, היותו מכור להימורים (המניע לביצוע העבירות החזרת חוב שנוצר כתוצאה מההימורים) והיותו חולה במחלת הסרטן. בית המשפט גזר על הנאשם עונש כולל של 11 חודשי מאסר בפועל, תוך התחשבות בכך שמדובר ב- 4 אישומים, שכל אחד מתייחס למספר מעשים. מתחם הענישה שקבע בית המשפט לכל אישום נע בין שלושה חודשי מאסר בפועל, שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר.

ד. ת"פ (שלום נצרת) 4437/05 מ"י נ' ניהאס זוהאד, [פורסם בנבו] דובר בנאשם שהורשע בעבירות של זיוף בנסיבות מחמירות (8 מקרים), שימוש במסמך מזויף (7 מקרים), קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (7 מקרים), התחזות כאדם אחר (7 מקרים), ובניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם התחזה לאחר במספר פעמים, מול נציגות חברת אורנג', הציג מסמכים כוזבים, וכך קיבל לידיו מכשירי טלפון בסכום כולל של כ- 74,000 ₪. **בית המשפט גזר על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו יחד עם קנס בסך 20,000 ₪. בשיקולי הענישה נלקחו בחשבון שיטת המרמה, התקופה הממושכת בה בוצעו העבירות ונסיבותיו האישיות של הנאשם.

ה. תפ (רמלה) 41027-04-16 מדינת ישראל נ' מלחז בן יוסף, [פורסם בנבו] דובר בנאשם שהודה במסגרת הסדר טיעון בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, הנאשם זייף תעודות זהות רבות ופתח באמצעותן חשבונות בנק, בהם הפקיד המחאות שזויפו על ידו. כמו כן, במספר מקרים עשה הנאשם שימוש בכרטיסי אשראי שהוצאו מחשבונות הבנק אותם פתח במרמה. הנאשם קיבל לידיו סכום כולל של 126,034 ₪ וניסה לקבל במרמה סכום כולל של 100,230 ₪. בית המשפט הטיל על הנאשם **21 חודשי מאסר בפועל** בניכוי ימי מעצרו וקנס בסך 30,000 ש"ח.

ו. רע"פ 4939/16 נאסר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.6.16), הנאשם הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, זיוף בכוונה לקבל דבר בנסיבות מחמירות, התחזות, הונאה בכרטיס חיוב וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם יחד עם אחרים זייף כרטיסי חיוב, העתיק פרטי כרטיסי חיוב והשתמש בהם לצורך קבלת מוצרים שונים במרמה מבתי עסק שונים. בית משפט השלום קבע **מתחם עונש הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל** והשית על הנאשם, צעיר ללא עבר פלילי, עונש של **12 חודשי מאסר בפועל** ועונשים נלווים.

הערעור לבית המשפט המחוזי נדחה. בית המשפט העליון קבע כי גזר הדין ראוי ומאוזן ואין מקום להתערב בו.

ז. בת"פ (מחוזי ב"ש) 45889-01-17 מדינת ישראל נ' דאעס [פורסם בנבו] (25.2.18),

במסגרת הסדר טיעון, הורשעו 3 נאשמים על פי הודאתם בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מסירת מידע כוזב, והתחזות. הנאשמים השתמשו בתוכנת מחשב לקבלת נתונים על חברות בינלאומיות שונות ובהם שמותיהם של בעלי תפקידים בכירים בחברות אלה והתחזו לבעלי התפקידים הבכירים בחברות, תוך שימוש בכתובות דוא"ל פיקטיביות. כמו כן יצרו דמות פיקטיבית של עורך דין, באמצעותו פנו בדוא"ל הפיקטיבי למתלוננים, כדי להניע אותם להעביר כספים לחשבונות שונים שהיו בחזקת הנאשמים. הנאשמים זייפו מסמכים והשתמשו בהם על מנת לפתוח חשבונות בנק וירטואליים. מעשי המרמה של הנאשמים לא צלח ובשני מקרים החברות המרומות הצליחו להשיב לעצמם את הכסף בטרם עבר לנאשמים.

בית המשפט קבע כי חומרת מעשי הנאשמים מצדיקה עונש מאסר לתקופה הרבה יותר ארוכה מזו שהוצעה בהסדר הטיעון, אך בחר לכבד את ההסדר, שהרקע לו היה נעוץ בקושי ראייתי, והטיל על הנאשמים **עונשי מאסר שבין 4 חודשים שירוצו העבודות שירות ועד ל - 9 חודשי מאסר בפועל.**

ח. בת"פ (שלום פ"ת) 18203-06-16 מדינת ישראל נ' אנוז [פורסם בנבו] (19.12.17),

הורשעו שני נאשמים על פי הודאתם בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ריבוי עבירות של ניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף בכוונה לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות והתחזות לאחר. הנאשמים חברו לאחרים לצורך הונאת חברות באירופה, לשם כך אספו מידע על החברות, התחזו לבעלי תפקידים בחברות, זיפו מסמכים ופנו לחברות המרומות בדרישה להעביר להם כספים, תוך הצגת מצג כוזב שספקיות החברות הללו מבקשות לשנות את פרטי חשבון הבנק שלהם. חלקם של הנאשמים בפרשה קטן יחסית (חלקם של הנאשמים העיקריים נדון בהליך אחר). בהסדר טיעון בין הצדדים הוסכם כי המדינה תגביל עצמה לעונש של עד 9 חודשי מאסר. הנאשמים נעדרו עבר פלילי, הודו כבר בחקירתם במשטרה ונטלו אחריות. על הנאשמים הושת עונש של **6 חודשי מאסר שירוצה בעבודות שירות לצד ענישה נלווית.**

ט. רע"פ 2374/14 וואשדי נגד מדינת ישראל [פורסם בנבו] - בית המשפט העליון דחה את בקשת

רשות הערעור של נאשם אשר הורשע בסדרת עבירות זיוף, שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה וניסיון גניבה, בגין זיוף 13 שיקים וכן צירוף 3 תיקים נוספים, וקיבל במרמה סך כולל של 175,000 ₪. בית משפט השלום הטיל על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל, קנס כספי בסך 9,000 ₪ ופיצוי למתלוננים בסך כולל של 70,740 ₪. המאשימה ערערה על קולת העונש, בית המשפט המחוזי קיבל הערעור והגדיל את תקופת המאסר שהוטלה על הנאשם ל-36 חודשים, שאר רכיבי גזר הדין נותרו על כנם.

66. מכלל הפסיקה שהוגשה לעיון בית המשפט, ניתן ללמוד כי מתחמי הענישה אומנם שונים ובעלי מנעד רחב, אך אלו הקרובים בנסיבותיהם לעניינו של תיק זה, כוללים מתחמים הנעים מתקופת מאסר בת מספר חודשים ועד תקופת מאסר בת שנים.

מתחם הענישה -

67. בנסיבות ביצוע העבירות המלמדות על חומרת מעשי הנאשמים, ברמת התכנון, חלוקת התפקידים, השיטתיות בה פעלו (בנוגע ל – 15 מתלוננים), ביכולת התחכום לשכנע המתלוננים להעביר לידיהם את המטבעות הקריפטוגרפים, בסכום הכסף שגרפו ופעולות ההסתרה והטשטוש שבמחיקת החשבונות הפיקטיביים בתום ההתקשרות, אני קובעת את מתחם העונש ההולם כדלקמן:

בעניינו של הנאשם 1 - מאסר בפועל הנע בין 14-30 חודשים, בנוסף לקנס הנע בין 30,000 ₪ - 80,000 ₪.

בעניינו של הנאשם 2 - מאסר בפועל הנע בין 9-20 חודשים, בנוסף לקנס הנע בין 7,000 ₪ - 20,000 ₪.

סטייה מהמתחם משיקולי שיקום -

68. ב"כ הנאשמים טענו כי במקרה דנן קיימים שיקולים אשר מצדיקים את הסטייה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום.

ב"כ הנאשמים שניהם טענו כי מדובר בנאשמים צעירים, נעדרי עבר פלילי, אשר לקחו חלק בהליך טיפולי משמעותי, המעיד על שיקומם ואשר מצדיק הימנעות שליחתם למאסר ממש.

69. תיקון 113 לחוק העונשין, בסעיף 40 ד' (א) קובע כדלקמן:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

70. לעניין זה קבע בית המשפט העליון, כב' השופט ח' מלצר, ברע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (22.1.14):

"במקרים שבהם נרתם הנאשם להליך שיקומי, או מראה נכונות כנה לעשות כן – עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול (ראו: דברי חברי, השופט א' שהם, ב-רע"פ 3711/13 הושיאר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (16.7.2013)). ואולם, ההתחשבות בשיקולים אלה נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט והיא איננה בגדר חובה, גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. בית המשפט יטה לבכר את שיקולי

שיקומו של הנאשם על פני שיקולים אחרים כאשר הוא משתכנע כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו, או כי קיים סיכויי ממשי לשיקומו, וכך הוא "במקום שבו נראה כעקבי הליך השיקום שבו מצוי המבקש-המערער" (ראו: [רע"פ 8665/12 ברהנה נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (2.5.2013)) – ואילו השמתו של הנידון מאחורי סורג ובריה עלולה לאיין את ההליך השיקומי, או לפגוע בו באופן ניכר."

71. בעניין [תפ \(מחוזי לוד\) 6788-06-16 מ"י נגד עדי בנעטייה](#), [פורסם בנבו] (14.6.18), התייחס כבוד השופט ד"ר עמי קובו, לעניין שיקולי השיקום, כדלקמן:

"לאחרונה התייחס בית המשפט העליון בהרחבה לשאלה באילו מקרים יש לסטות ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ולהימנע מהטלת עונש מאסר בפועל [בע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל](#) [פורסם בנבו] (18.4.18). כך קבעה כב' השופטת דפנה ברק ארז בדעת הרוב:

"אכן, את [סעיף 40ד\(א\) לחוק העונשין](#) יש ליישם בזהירות. עם זאת, יש לתת לו משמעות מעשית. חשוב לשים לב כי המחוקק הקנה שיקול דעת רחב לבית המשפט ביישומו של הסעיף וכי נקודת המוצא בהפעלתו היא העדפתם של שיקולי שיקום... אכן, לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום. אולם, יש להקפיד על כך שהבחירה בעונש לא תפגע באופן ממשי בסיכויי השיקום... התנאי שמציב [סעיף 40ד\(א\) לחוק העונשין](#) לחריגה ממתחם העונש ההולם הוא קיומו של הליך שיקום שהסתיים או "סיכוי של ממש [שהנאשם] ישתקם". על מנת לעמוד בתנאי זה על הנאשם להציג עובדות וראיות לסיכויי השיקום, להבדיל מטענות בעלמא... את התשתית העובדתית להוכחת סיכויי השיקום ניתן לגבש באמצעים ראייטיים שונים, ובראשם התסקיר של שירות המבחן. באילו נסיבות יכיר בית המשפט בקיומו של סיכוי של ממש לשיקום באופן שיצדיק חריגה ממתחם העונש? עד כה לא ניתנה בפסיקה תשובה מחייבת וכוללת לשאלה זו, ומטבע הדברים יש להתחשב בכל מקרה על נסיבותיו... במקרים קודמים שבהם נדרש בית המשפט להעריך את סיכויי השיקום במסגרת [סעיף 40 לחוק העונשין](#) הובאו בחשבון, בין היתר, השיקולים המרכזיים הבאים: המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה... חשוב להבהיר: אין מדובר ברשימה ממצה של שיקולים, והתקיימותו של שיקול זה או אחר אינה מצדיקה בהכרח חריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום... עם זאת, ומבלי לקבוע מסמרות, ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי-טיפולי מוצלח וחזרה לדרך

הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום" כלשונו של [סעיף 40ד\(א\)](#). דברים אלה זוכים למשנה חיזוק מקום בו מדובר באדם צעיר נעדר עבר פלילי.

הנאשם 1

72. הנאשם 1, אדם צעיר כבן 25, ללא עבר פלילי, חי עם אמו ובן זוגה בעיר אשדוד. נסיבותיו האישיות ומשפחתיות מפורטות בהרחבה בתסקיר, מהן עולה כי בשל מורכבות חיו ובעיות בריאות מהן סבל, החל להתמכר להימורים באינטרנט וצבר חובות גבוהים. בתקופה הרלוונטית, הרגיש הנאשם 1 כי הוא נעדר סביבה תומכת ופנה לביצוע העבירות לצורך עשיית כסף קל ומהיר. הנאשם 1 השתלב בהליך טיפולי בנושא התמכרותו ושולב בטיפול ייעודי בתחום ההימורים בתוכנית "מטרי"א" במרכז לטיפול בנפגעי אלכוהול והימורים באשדוד. הטיפול כלל השתתפות בשתי קבוצות טיפוליות, שיחות פרטניות ומסירת דגימות שתן ואלכוהול. כעולה מהתסקיר הנאשם 1 שיתף פעולה באופן מלא עם ההליך הטיפולי, הגיע לכל המפגשים, תקופה ארוכה העולה על שנה, ובדיקות השתן שמסר העידו כי הוא אינו משתמש בסמים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם 1 נעדר דפוסים עבריינים, כי הרקע לביצוע העבירות נעוץ בגילו הצעיר ובאישיות שטרם גובשה וכי הוא מבטא רצון לבנות את עתידו באופן שומר חוק. כמתואר בתסקיר נראה כי הנאשם 1 עבר תהליך משמעותי של התבגרות וצוין כי ההליך הפלילי שימש עבורו גורם מרתיע. בהמשך לכך מתרשם שירות המבחן כי הסיכון להישנות העבירות הנו נמוך וכיום הנאשם 1 ער להשלכות הפוגעניות של העבירות אותן ביצע. שירות המבחן כותב מפורשות כי הטלת מאסר בפועל עלולה להיות בעלת השלכות קשות על תהליך התפתחותו האישית של הנאשם 1 והיא עלולה לשנות את אורחות חייו לכיוון שלילי. לכן, המלצת קצינת המבחן כללה הטלת צו של"צ ולחילופין הטלת מאסר בעבודות שירות.

73. תסקירי שירות המבחן מלמדים על כך שהנאשם 1 עושה מאמצים כנים לשוב למסלול חיים נורמטיבי ויש לעודד אותו להמשיך במסלול זה. לאחר שהתלבטתי לא מעט, ולא בלי היסוס, שוכנעתי כי במקרה הנאשם 1, ביחס להליך השיקומי אותו עבר ולסיכויי הממשיים לשיקום מהתמכרותו להימורים, יש להימנע מהטלת מאסר בכליאה אשר תחטא לשיקולי השיקום והיא עלולה לגרום יותר נזק מתועלת לחברה.

הנאשם 2

74. הנאשם 2, צעיר כבן 25, ללא עבר פלילי, מתגורר עם אביו בעיר יוקנעם עילית. תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו מפרט את נסיבותיו המשפחתיות המיוחדות, שהיה בהן לבסס המצב המשברי בו היה שרוי בזמנים הרלוונטיים לביצוע העבירות, ומבלי שעמדו לרשותו גורמי תמיכה משמעותיים.

כפי העולה מהתסקיר, הנאשם 2 השתלב בהליך טיפולי הן מטעם שירות המבחן (במסגרת צו המבחן שהוטל עליו בהליך המעצר) והן במסגרת פרטית, עליה העיד בבית המשפט מטפלו האישי מר אדם קליין.

עדותו של הפסיכותרפיסט מר אדם קליין, שטחה באופן מקיף את תיאור שיקומו של הנאשם 2 מאז היה שרוי במצב משברי, הנסוב סביב נסיבות חיו המיוחדות, ועד למצבו המשוקם כיום.

מר קליין תיאר את הנאשם 2 כאדם נורמטיבי אשר חווה ילדות לא פשוטה, בנסיבותיה צמח ללא יסודות רגשיים מוצקים דיה, ולכן גם לא הצליח לעמוד בהצטברות גורמי הדחק אותם חווה בסמוך להתרחשות העבירות.

ציין כי מאז ביצוע העבירות נרתם הנאשם 2 באופן מוחלט לשיקום חייו, משתף פעולה באופן מלא עם ההליך הטיפולי, משך תקופה ארוכה של כשנה וחצי.

לדבריו, בפגישות הטיפוליות גילה הנאשם 2 יכולת התבוננות עצמית בוגרת ומעמיקה, תוך מודעות עצמית גבוהה לקשייו הרגשיים ולמניעים שהובילו לביצוע העבירות.

מר קליין פירט כי הנאשם 2 הביע חרטה ואמפטיה כלפי הקורבנות, בדק לעומק את דפוסי התנהגותו והבחירות שעשה וביצע מאמצים לשיפור.

ציין כי הנאשם 2 פנה מיוזמתו לקבלת הטיפול, בשל תחושת בהלה שנבעה מביצוע המעשים, וכיום ניתן להבחין בשינוי המהותי שחל בנאשם 2, שהינו תוצאה של עיבוד נושא העבירה והשלכותיה מכל היבטיו.

לזכותו של הנאשם 2 זקף את גורמי החוסן העומדים לרשותו, העובדה כי מדובר באדם צעיר ללא עבר פלילי שההליך המשפטי היווה גורם מרתיע עבורו וקבע כי הסיכוי לביצוע עבירות נוספות שואפת לאפס.

את מסקנותיו של מר קליין אימץ שירות המבחן באופן מלא, ולכן לא עלתה שאלה בעניין המשקל שיש לתת לעדותו ולמסקנותיו.

בתסקיר, ציינה קצינת המבחן, כי הבחינה בשינוי ניכר בתפיסותיו ובחשיבתו של הנאשם 2, הדגישה כי המעצר גרם לטלטלה קשה ולדיכאון שדרש התערבות תרופתית.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם 2 אדם צעיר אינטליגנטי, בעלת יכולות וכישורים גבוהים, שפעל מתוך היעדר בשלות רגשית וקושי היה נתון אותה העת. שירות המבחן לא התרשם מבעית התמכרות או התנהגות עבריינית מושרשת אצל הנאשם 2

כיום ההתרשמות הנה כי מדובר באדם המקבל תמיכה משפחתית וחברתית ומוביל בפועל לשינויים חיוביים בחייו, כחלק מהם התגייסותו לעבוד יחד עם אביו במשתלה המשפחתית.

שירות המבחן אימץ מסקנותיו של מר אדם קליין באשר לסיכוי הנמוך להישנות העבירות, ובסיכום המלצותיו ביקש להימנע מהטלת מאסר בפועל ואף ביקש להימנע מהטלת מאסר על דרך עבודות שירות.

75. מכל שהובא בפני, ניכר כי הנאשם 2 עבר הליך טיפולי מעמיק ומהותי, אשר היה בו כדי להשפיע באופן ממשי על ניהול חיו, הן במובן התפיסתי והן ביחס לעובדה שלא סבל מבעיה התמכרות כלשהי.

76. השינוי ההתנהגותי והתפיסתי שחל בו בנאשם 2, ניכר גם לעיני בית המשפט, לאורך ניהול ההליך, וסבורני כי במקרה דנן, הנאשם 2 עבר כברת דרך שיקומית בעלת סיכוי גבוה מאוד להשבתו לחיים נורמטיביים משוקמים.

77. ניכר כי סיכוי השיקום בעניינם של שני הנאשמים גבוה, ובעיקר, שוכנעתי כי קיים סיכון גבוה בשליחתם לריצוי עונש מאסר בכלא, שיהיה בו כדי לסכל ההליך השיקומי או לפגוע בו באופן משמעותי.

78. משנתתי דעתי לחומרת העבירות ולשיקולי ההלימה, ושוכנעתי כי במקרה זה עברו הנאשמים שניהם, כברת דרך שיקומית, כל אחד על פי מידתו, ולגבי שניהם קיים סיכוי של ממש לשיקום, שוכנעתי כי יש להימנע מהטלת מאסר מאחורי סורג ובריא.

79. כחלק משיקול השיקום, נלקחה בחשבון גם העובדה כי הנאשמים השיבו את סכום המרמה במלואו.

גזירת העונש המתאים לנאשמים

הנאשם 1

80. בגזירת העונש המתאים לנאשם 1 יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם 1 אדם צעיר, נעדר עבר פלילי.

81. אין ספק כי עונש מאסר בפועל יפגע בו ובמשפחתו ובאפשרויות העומדות בפניו בעתיד. כמו כן, יש בעונש המאסר כדי להעמיד בסיכון את מידת שיקומו מבעית ההתמכרות.

82. נאשם 1 הודה במיוחס לו, נטל אחריות מלאה על מעשיו והביע חרטה כנה. כמו כן, כמפורט לעיל, הנאשם 1 נרתם להליך טיפולי ושיקומי ממושך.

83. לזכותו של הנאשם 1 עומדת העובדה כי השיב הכסף כמוסכם ברכיבי ההסדר שהוצג.

נקבע בעניין זה שמקום בו שמצאו לנכון בתי המשפט להטיל עונשים מחמירים, בעבירות כלכליות, ובהתאם לעקרון ההרתעה הנדרש, כך סברו כי יש לתת משקל להסרת המחדל והשבת המצב לקדמותו כלפי נפגע העבירה.

(ראה האמור **ברע"פ 5557/09 סמואל שוסטרמן נגד מ"י**, [פורסם בנבו], **ובע"פ 8281/15 זיד גדיר נגד מדינת ישראל** [פורסם בנבו]).

84. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד**, וזאת בשים לב להתרשמות שירות המבחן כי היה בהליך הפלילי כדי להרתיע הנאשם 1 באופן ממשי.

85. על מנת לאזן את רכיב המאסר ובהתחשב בעובדה כי העבירות בהן הורשע הנאשם 1 הן עבירות כלכליות במהותן, מצאתי כי ניתן לאזן הענישה ברכיב הקנס, אשר יהיה בו כדי ליצור הרתעה.

86. באיזון בין השיקולים השונים, סברתי כי יש הטיל על הנאשם 1 עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות לתקופה המרבית הקבועה בחוק, לצד עונשים נוספים, בכללם פיצוי למתלוננים.

הנאשם 2

87. בגזירת העונש המתאים לנאשם 2 יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם 2 אדם צעיר, נעדר עבר פלילי ואין כל ספק כי עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח יפגע בשיקומו ובאפשרויות העומדות בפניו בעתיד.

88. נאשם 2 הודה במיוחס לו, נטל אחריות מלאה על מעשיו והביע חרטה כנה. כמו כן, כמפורט לעיל, נרתם להליך טיפולי ושיקומי ממושך אשר צלח.

89. גם בעניינו של נאשם 2 עומדת לזכותו השבת הכסף שנלקח בגין מעשי המרמה והעובדה כי הסכים להשיב, במסגרת ההסדר, סכום העולה על סכום המרמה המיוחס לו בכתב האישום המתוקן.

90. יש לתת את הדעת בנוסף לשיקול **הרתעת היחיד**, ובשים לב להתרשמות שירות המבחן כי היה בהליך הפלילי כדי להרתיע נאשם 2 באופן ממש, עד כדי התדרדרות במצבו הנפשי והזקקות לטיפול תרופתי.

91. באיזון בין השיקולים השונים, ביחס לכמות האישומים בהם הורשע הנאשם 2 במסגרת ההסדר, לחלקו היחסי בביצוע העבירות, לסכום המרמה שקיבל לידי, וביחס למתחם העונש שנקבע בעניינו, סבורני כי יש לגזור על הנאשם 2 עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד עונשים נוספים וקנס כספי, תוך התחשבות בעובדה כי השיב במסגרת ההסדר סכום של 86,000 ₪, על אף המיוחס לו בכתב האישום המתוקן.

92. בעניינם של שני הנאשמים נתתי דעתי לשיקול **הרתעת הרבים**, בהקשר לביצוע עבירות המרמה מסוג זה.

93. עוד נתתי הדעת לתקופה הארוכה בה שהו הנאשמים בתנאים מגבילים ובמעצר בית מלא.

לפיכך אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים :

על הנאשם 1 – מתן בונדר :

1. מאסר בפועל למשך 9 חודשים, שירוצה בעבודות שירות **בישיבת הסדר נווה זקלים** ברחוב הנביאים 44 אשדוד

הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, על פי טווח השעות המתאפשר **בחוק העונשין**.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 24.12.2020 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ב"ש. אוטובוס להגעה ליד כלא ב"ש, אוטובוס אגד מת.מ ב"ש קו מס' 46.

מוסבר לנאשם כי עליו לבצע כל עבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.

2. קנס בסך 30,000 ₪, או 100 ימי מאסר תמורתו.
 הקנס ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.21.
 אם לא ישולם אחד מן התשלומים במועדו, יעמוד כל הקנס לפירעון מידי.
3. הנאשם ישלם פיצוי מוסכם בסך 86,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.21. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט והמאשימה תדאג להעביר בתוך 30 יום את פרטי נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט.
4. מאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים.
 המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים יעבור הנאשם אחת מהעבירות בהן הורשע בגזר דין זה.

על הנאשם 2- ניב ניבורג:

1. מאסר בפועל למשך 6 חודשים, שירוצה בעבודות שירות במשטרת זיכרון שבזיכרון יעקוב.
 הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, על פי טווח השעות המתאפשר ב**חוק העונשין**.
 על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 13.01.2021 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז צפון, יחידת עבודות שירות צפון, רחוב הציונות, 14 טבריה.
 מוסבר לנאשם כי עליו לבצע כל עבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.
2. קנס בסך 7,000 ₪, או 30 ימי מאסר תמורתו.
 הקנס ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.21.
 אם לא ישולם אחד מן התשלומים במועדו, יעמוד כל הקנס לפירעון מידי.
3. הנאשם ישלם פיצוי מוסכם בסך 86,000 ₪. הפיצוי ישולם ב- 40 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.21. הפיצוי יופקד בקופת בית המשפט והמאשימה תדאג להעביר בתוך 30 יום את פרטי נפגעי העבירה למזכירות בית המשפט.
4. מאסר על תנאי לתקופה של 5 חודשים.
 המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים יעבור הנאשם אחת מהעבירות בהן הורשע בגזר דין זה.

זכות ערעור לביהמ"ש המחוזי תוך 45 יום מהיום.

בשל תקלה בנט המשפט גזר הדין ניתן היום בהעדר הצדדים, מזכירות תשלח עותק מפסק הדין אל הצדדים.

ניתן והודע היום י"ד כסלו תשפ"א, 30/11/2020 בהעדר הנוכחים.

ליאת שמיר הירש, שופטת

הוקלד על ידי ספיר שלום

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

ליאת שמיר הירש 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה